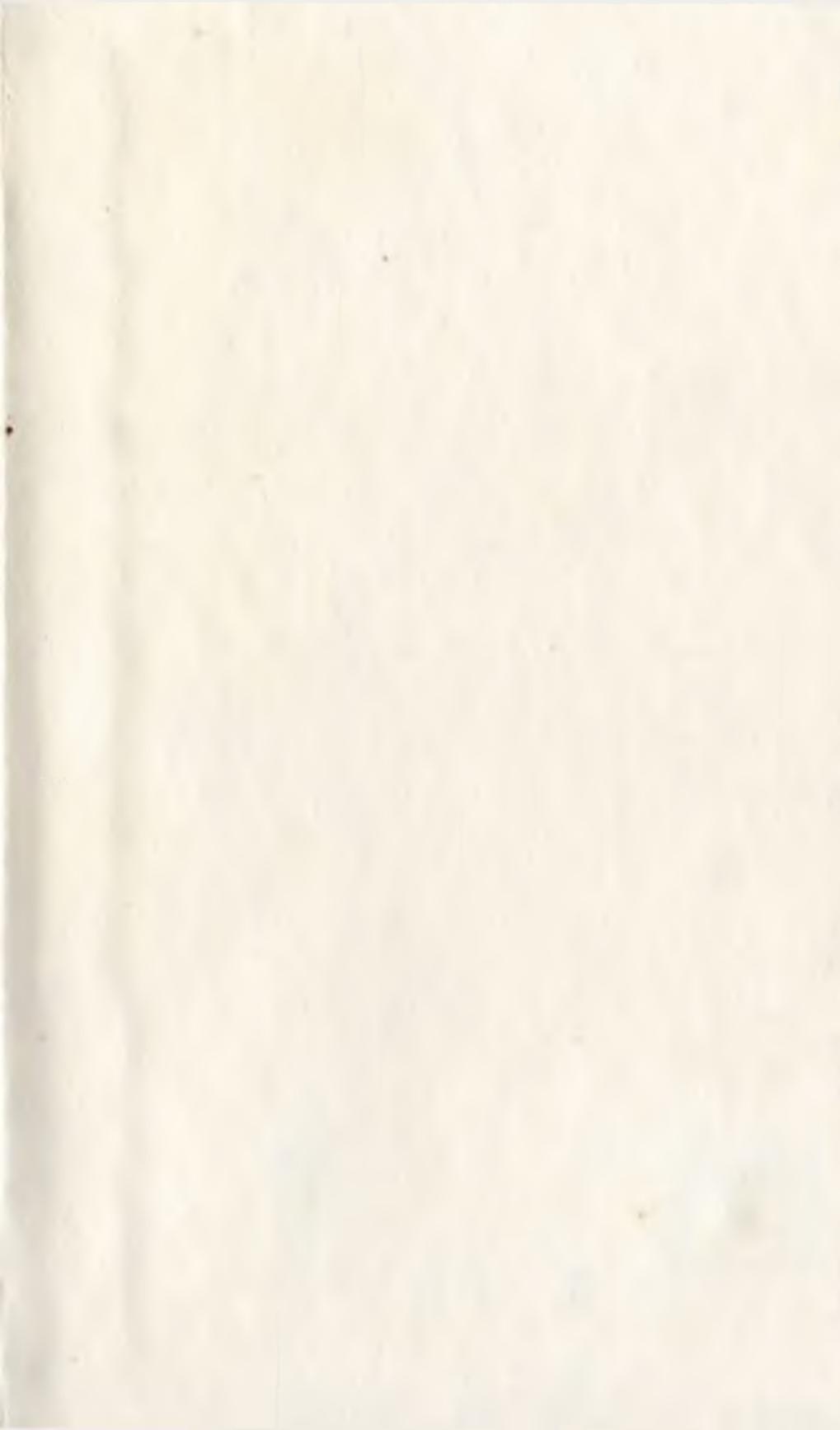

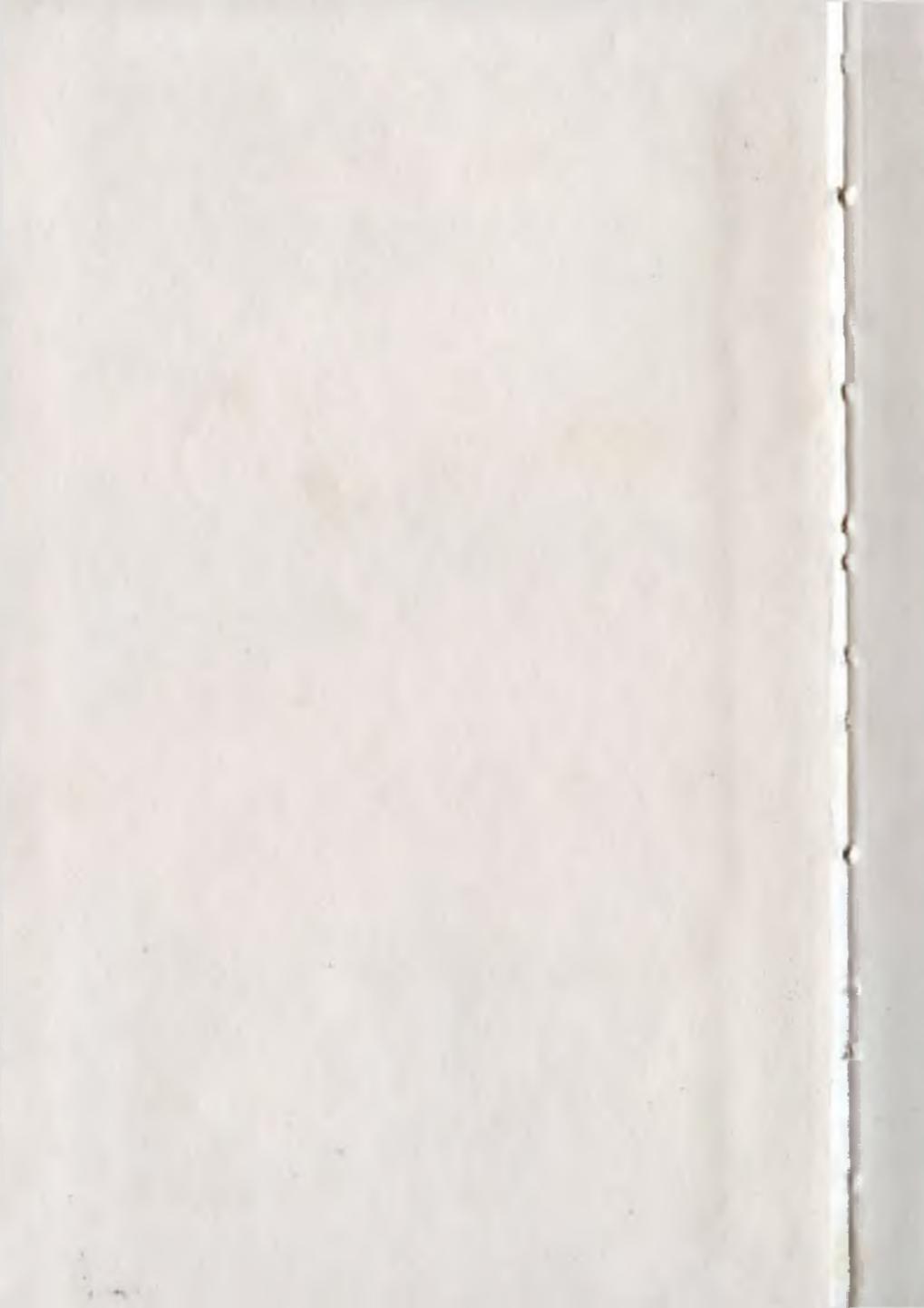
Sergiu GROSSU

*Jmi bate inima
la Bug*

Museum 2000

Sergiu GROSSU

Îmi bate inima la Bug

— Din problemele Transnistriei românești —

Chișinău 2000

Cartea apare cu sprijinul Centrului Internațional de Cultură
pentru Copii și Tineret *Sergiu Grossu*

Editor: Iurie COLESNIC
Lector: Boris MOVILĂ
Operator: Dana PAIU
Machetare
computerizată: Viorica OSTAS

© MUSEUM
© Sergiu GROSSU
© Coperta: Alexandru CRASNEAN

ISBN: 9975-905-57-9

*După veacuri întregi
de samavolnică oblăduire,
de neomenoase încălcări teritoriale,
frații noștri transnistrieni
se întorc la sănul patriei,
pentru a se contopi — trup și suflet —
cu românii de pretutindeni.*

Sergiu Grossu

Appropriate measures may be taken to reduce the
available water volume by
interactions with the environment or
between different regions. While
defining future development, we
will try to take into account all the relevant
environmental and ecological issues.

Conclusions

The results of this study indicate that the
water availability in the study area is
insufficient to meet the demand. The
available water volume is estimated to be
about 1.5 billion m³ per year. The
estimated water requirement is about
2.5 billion m³ per year. This
implies that there is a
shortage of about 1 billion m³ per year.
The available water volume is
estimated to be about 1.5 billion m³ per year. The
estimated water requirement is about
2.5 billion m³ per year. This
implies that there is a
shortage of about 1 billion m³ per year.

The available water volume is estimated to be about 1.5 billion m³ per year. The
estimated water requirement is about
2.5 billion m³ per year. This
implies that there is a
shortage of about 1 billion m³ per year.
The available water volume is estimated to be about 1.5 billion m³ per year. The
estimated water requirement is about
2.5 billion m³ per year. This
implies that there is a
shortage of about 1 billion m³ per year.

It is recommended that
the available water volume
be increased by developing
new sources of water supply.

*Sergiu Grossu la 20 ani
(1940)*

ÎMI BATE INIMA LA BUG

Îmi bate inima la Bug. Potcoavă
Hălăduiește stepele de veacuri.
Bocesc amar Domnițele-n iatacuri,
Iar cerul e rotund ca o carboavă.

Pe-aici își plimbă mânzii, nostalgia;
Se zvârcoleșc plăieșii în izvoade.
— Nu auziți, moldovenești noroade,
Cum crește, tot mai mare, România?

(Transnistria, nr. 1, 29 iulie, 1941)

post the same trust but

cannot give it up without
losing his entire inheritance
which is probably more than
he will be worth in money at

any time within the next year
and so I have written to him
to advise him to do the best he
can to get rid of the paper and

not pay back the amount.

CUVÂNT ÎNAINTE

*Volumul **Îmi bate inima la Bug** cuprinde o mare parte din articolele, reportajele și poezile pe care le-am scris în perioada celui de al doilea Război Mondial (1941—1942), întru cinstirea pământului și sufletului moldovenesc din stânga Nistrului. Acest material documentar, reflectând zvâcnierea mea înflăcărată pentru cauza românismului răsăritean, a fost publicat în săptămânalul **Transnistria**, de apariția căruia mă ocupam îndeaproape, în calitate de redactor în Serviciul Gazeletelor din Ministerul Propagandei, paralel cu activitatea mea publicistică în redacția cotidianului **Basarabia**.*

Cum am cunoscut provincia de dincolo de Nistru, cu ale cărei probleme m-am identificat încă din anii adolescenței, când mi-a fost dat să întâlnesc la Bălți sau la Chișinău câteva din "victimele" care au trecut Nistrul fnot, refugiindu-se în Basarabia? Frasin Munteanu-Râmnic, director în Ministerul de care aparțineam, mi-a propus, la început de august 1941 (deci cu trei luni înainte de căderea Odesei în mâna armatei române), să-l însoțesc, împreună cu un profesor și un dactilograf, până la Tiraspol, fosta capitală a Republicii Autonome Sovietice Socialiste Moldovenești, ca să colindăm plaiurile proaspăt dezrobite și să ne informăm, la fața locului, despre necazurile din trecut ale moldovenimii băstinașe și de felul în care se realiza trecerea lor la o viață nouă, reintegrați României.

Mai târziu, după un an de administrație românească în Transnistria, președinția Consiliului de Miniștri a organizat o călătorie de studii și documentare, invitând membrii corpului diplomatic, înalții demnitari ai statului și reprezen-

tanții presei străine și române, spre a putea vedea minunatele "Infăptuiri românești" pe teren. Călătoria aceasta a durat șase zile (22-27 august 1942), în cursul căreia au fost vizitate județele Tiraspol, Dubăsari, Râbnița, Moghilău și orașul Odesa. Ca reprezentanți ai presei române, din sănul căreia făceam parte, discutând "miracolul" transnistrian, erau domnii: Romulus Seișanu (Universul), Romulus Dianu (Curentul), I.P. Prundeni (Porunca Vremii), Ernest Verzea (Viața), Aurel Tita (Evenimentul), I. Ștefănescu-Gruiu (Informația), Aurel Mucenic (Poporul), I.V. Costin (consilier la Direcția Presei), Adrian Corbu (directorul Oficiului Național de Turism), prof. Pan M. Viziirescu (director în Ministerul Propagandei), etc. Eu reprezentam ziarul Basarabia.

Cu ocazia acestei vizite de pomină, am putut saluta primile măsuri pentru imediata refacere a Moldovei dintre Nistru și Bug, campania de refacere agricolă și zootehnică, punerea pe picioare a vieții economice, deschiderea bisericilor păngărite de-a lungul anilor de dictură bolșevică, noul și inflăcărăratul spirit care domina — de un an de zile — frumoasa provincie de la răsărit.

Însă pentru tot ce-am scris în favoarea ei, pentru materialul care alcătuiește această carte, a trebuit să răspund înaintea judecătorilor comuniști care, până la urmă, au aflat de activitatea mea publicistică, vădit anticomunistă, și m-au condamnat, în luna iunie 1959, la ani grei de pușcărie.

Totuși, în pofida unei detenții insuportabile, nu voi regreta niciodată ceea ce am scris despre Transnistria. Deoarece, ca și acum 59 de ani, îmi bate și astăzi inima la Bug...

*Sergiu Grossu
in luna septembrie 1941
(în perioada șederii sale
în Transnistria)*

I

EROICA

TRANSNISTRIE

HEROICA
TRANSLATION

*Sergiu Grossu (în spate, dreapta)
și Frasin Munteanu-Râmnic, director în Ministerul
Propagandei (cu bască și ochelari de soare),
în drum spre satul Sucleia,
într-o căruță de țărani transnistrieni*

1. PĂMÂNT SFÎNTIT

NE BATE INIMA LA BUG

După veacuri întregi de samavolnică obloduire, de neomenoase încălcări teritoriale, frații noștri transnistrieni se întorc la sănul patriei, pentru a se contopi — trup și suflet — cu românii de pretutindeni.

Înglobați pe nedrept în hotarele artificiale ale colosului sovietic, față de care n-au purtat nici un simțământ deosebit, nici cea mai searbădă considerațiune măcar, acești valoroși stâlpi ai latinătății în Răsărit, trebuiau să urce golgote de suferință, sub șfichiurile cnutului rusesc și cu oglinda Siberiei mereu treză dinaintea ochilor neputincioși.

Un popor nobil, posedând calități lăuntrice, gata oricând să se jertfească pentru un ideal comun, se prăpădea ca o bătrânească doină, în nesfârșitul stepelor ucrainene, având același Dumnezeu, aceleași aspirații sfinte, aceeași inimă încăpătoare și bună, ca și cei din dreapta Nistrului.

Toate uneltirile și toate piedicile puse în cale — mai ales în ultimii 2 ani — de către vrăjmașii Neamului, n-au fost în stare să înfrângă setea de dreptate, rezistența tăcută a moldovenimii transnistriene. Știau ei, neistoviții urmași ai lui Ștefan cel Mare, apărătorii de cruce și de civilizație, că o viață trăită eroic, în spiritul curat al demnității omenești, nu poate să moară niciodată.

De aceea, n-au plâns. N-au deznădăjduit. N-au dat înapoia de la visul lor sublim, depănat în nopți de priveghiu sufletesc și de sbucium: Unirea cea mare! Dumnezeul părinților noștri, Dumnezeul milei și al îndurării, le-a ascultat rugăciunile fierbinți. Războiul, care se dezlănțuie astăzi cu o furie nemaiîntâlnită, în vederea unor pașnice și ademenitoare orizon-

turi europene, este în același timp și un război de dezrobire națională.

Sub cerul calm și înalt, pe pământul mănos al Transnistriei, plămădit cu oasele bunilor și străbunilor noștri, armata română își dăruie sângele fără precupețire, având drept pavăză ocrotitoare privirile Generalului conducător de țară, ctitor al unui nou destin românesc.

La Bug. Acolo ne bate inima. Acolo ne cheamă viforul trecutului. Acolo se consumă, într-o aureolă inedită, un act de mare victorie. Un act de reparație istorică.

(Transnistria, nr. 2, 1 august, 1941)

PE DRUMURILE ISTORIEI

Solitar și acoperit de o ceată subțire, Tiraspolul rămâne în urmă, ca un bătrân încercat, care a pătimit multe și a trăit destule neajunsuri. Mașina aleargă, sfredelind liniștea matinală, de o vădită patriarhalitate, cu zgomotu-i strident, înghițind lacomă pământul mănoaselor holde răsărîte, peste care tăvălugul războiului a lăsat râni adânci și întristătoare.

Locurile, deși nu le-am văzut niciodată, deși nu le-am strâns la piept, ca pe niște moaște ale românismului, în nopți de inefabile zbateri interioare, — îmi par cunoscute, prietenoase, scumpe, de parcă ar face parte integrală din propria-mi ființă, de parcă ar aparține bunurilor mele spirituale ori anilor viforoși.

Caracteristică tuturor drumurilor de peste Nistru, operă stearpă a unor mâini inconștiente, bestiale, șoseaua care duce spre Tucmigiu, afară de o mică porțiune de câțiva kilometri, pietruită ca oamenea, nu arată decât o panglică neregulată și scorțoasă, pierzându-se, aidoma unui șarpe misterios, printre semănături nestrânse încă din cauza lipsei de mașini agricole, printre spinări de dealuri și coline fumurii.

Din când în când, pe marginea înverzită a drumului, care duce în istorie parcă, pe luminoasele urme voevodale, răsar — stinghere și profund grăitoare — mormintele celor ce și-au jertfit viața, înfiorător de simpli, departe de comoditățile efemere și fără să mai aștepte cuvenita răsplată a Neamului. Civilizația, brazda românească a strămoșilor lor, era în primejdie: mai puteau răbda? Însuși sufletul colectivității, din sânul căreia s-au ridicat peste fluctuațiile vremii — epopeice figuri de cremene și dor împărătesc — le cerea

tributul tinereții lor impetuoase, lăstunii atător vise sublimi, dăruirea neprecupeșită a cărnii și-a săngelui lor fără prihană.

...Undeva, cine știe unde, o doină bătrânească își picura, tulburătoare și sfântă, lacrima de cleștar. Tucmigiul, cu frumoasele gospodării moldovenești învecinate de verdeață, venea să ne incânte vederea și să ne ofere binecuvântatul popas.

Pe bolta senină ca mărgăritarul, arcuită peste plaiuri transnistriene, haidecea, atotstăpânitor, soarele. Adevăratul soare al biruinței și al dreptății românești, eterne.

(*Transnistria*, nr. 17, 17 noiembrie, 1941)

TARA DIN AMINTIRE

Acum câțiva ani, Transnistria aparținea visului numai. Sau inimii. Adică dragostei noastre inepuizabile, cuibărită, ca o purificatoare lumină, în ungherele lăuntricilor cataclisme. Cine nu-și amintește?

Trecutul stă amintire și proaspăt. Vechiul Tyras, astăzi apă complet românească, era hotarul despărțitor al nădejdilor colective. Era cântecul celor două dureri de pe două maluri vecine, care purta, pe umerii argintii, asemenea unui haiduc temerar, istoria descătușării apropiate.

Parcă am fi indurat un blestem părintesc sau, nevolnici, am fi dus la capăt o osândă acerbă. Căci, de bună seamă, urcam Golgota unor nedrepte amputări teritoriale și aștepțam, conștiенți de misiunea noastră europeană, grabnica rezoluție a destinului. Răbdam. Ivirea zorilor trebuia să se întâmple. Trebuia să se arate. Oricum. Ritmul precipitat al evenimentelor în curs nu putea încrăni defavorabil.

Veneau, de peste Nistru, numai știri dureroase. Norodul moldovenesc era supus torturilor și intemnițărilor. Spectrul sărăciei umplea sufletele de groază. Până când, Dumnezeule bun, până când? Amurgurile, parcă și ele îndoliate, parcă și ele prigonite, înseilau pe coala nescrisă a cerului o tumultuoasă emancipare.

Furtuna se apropia...

Noi ne cunoaștem drepturile. Ne cunoaștem Istoria. Prea multe lovitură cu resemnare am știut a suporta, pentru că suferința să nu aibă o cuvenită dezlegare. Am plâns, dar nimici nu ne-a văzut. Nimici nu ne-a auzit vajetele. Ale noastre erau și pentru noi le păstram. Cu ele ne hrăneam

dorurile și năzuințele. Cu ele ne cimentam voința și setea noastră de lumină.

Dincolo de vise și frământări, Transnistria, țara din amintire, zvonea să ajungă țara de astăzi. Țara realităților și a miracolului de astăzi. E, fără indoială, răsplata divină a Înaltului, care cu mâna-i înțeleaptă toate le cărmuieste și le împacă.

Războiul ne-a renăscut. Ne-a rotunjit, întrucâtva, olatul strămoșesc și ne-a descreșit frunțile. Am sfârâmat hotarele false. Am putut strânge laolaltă frații de pretutindeni, în marea hală a reînvierii românești.

Doamne, țara din amintire, fă-o țară de vulturi, țară de generații răzbunătoare!

(Transnistria, nr. 63, 15 octombrie, 1942)

EROICA TRANSNISTRIE

Au trecut furtunile în Transnistria și s-a făcut lumină. Multă lumină. De sub dărămături, de dincolo de sbuciumul atător ani de opres bolșevic, de pe marginea prăpastiei care, până ieri, își deschidea înfiorătoare gurile de pământ, mijesc mugurii noii vieți românești, ordonate și fără prihană, în cadrele sănătoase ale Europei...

Trecută prin flăcările suferinței și ale desnădejdirii, suspectată și răstignită de hoardele păgâne comuniste, provincia dintre Nistru și Bug oferă astăzi celor reîntorsi la vetele pustii perspectiva unor radicale prefaceri interioare, piatra granitică a unui suflet eroic și demn, solidar și tenace.

Sufletul țărănimii transnistriene, întins cât un curcubeu peste plaiuri și mănăstiri, peste morminte voievodale și holde, sufletul urmașilor lui Ștefan cel Mare și Sfânt a rămas același, cu toate vrăjmașele porniri moscovite, cu toată setea lor inumană de pervertire, cultivând dragostea de moșie părintească și eroismul tradițional, cultivând jertfa și abnegația.

Acum, când umilințele trecutului au dispărut, când graiul autohton și doina răsună biruitoare de la un capăt la altul, de parcă s-ar răzbuna în clinchete de cleștar efemerele lanțuri, transnistrianul încearcă o retrospectivă sondare și își dă seama că o țară este cu atât mai puternică și mai fericită, cu cât fiii Neamului se străduiesc, perseverând, pentru întărirea și ridicarea ei.

Simțăminte, gândurile, idealul, întregul complex de bunuri spirituale, care înobilează pe om și-l apropie de Divinitate, trebuie să fie comune, să ardă purificatoare în adâncimile nealterate ale fiecărui cetățean, conștient de minciună și de rosturile lui în lume.

Dezbrăcat de haina materialismului, a egoismului și a mediocrității, dornici de a contribui din plin la fericirea fraților de pretutindeni, vajnicii țărani ai Transnistriei nu cunosc truda și neputința, nu vor să cunoască obstacolele. Într-un an numai, au învățat căt intr-o viață, acumulându-și o vastă experiență, îmbogățându-și lăuntricile cotloane și cimentându-și voința și inima.

Viitorul nu-i mai însărcină. Nu are de ce să le întunece vederile. Ei își dau seama că dacă ființa umană a fost în stare să exploateze forța aburilor și a electricității, revoluționând universul, de asemenea este posibilă și exploatarea propriilor puteri, a minunilor care zac neștiute în străfunduri. Stăpânindu-le, la ce orizonturi împărătești nu s-ar ajunge?...

De aceea, călătorul care pășește în Transnistria cântecului și a tinereții, dă peste alte priveliști, peste alți oameni. Răbdători. Senini. Muncitori. Vrednici de laudă și de incredere. Cu umerii scuturați de vedenii și poveri. Verificați în fața istoriei imparțiale.

Cinste lor!

(Transnistria, nr. 89, 26 noiembrie, 1942)

*Sergiu Grossu la Sucleia, Transnistria,
de vorbă cu moș Vasile Bogatu
(toamna lui 1940)*

2. POPORUL DINTRE NISTRU ȘI BUG

THE POPULAR
DRAMA
BY JAMES

URCÂND GOLGOTA

A fost un vis urât, un vis insuportabil. Nefasta oblăduire moscovită, regimul bolșevic din împărăția haosului și a mizeriei trona peste toate, amenințător și obraznic, sfidând buna înțelegere, liniștea, omenia, sfidând progresul și civilizația. Purtători ai unor planuri incendiare, luptători în numele unei doctrine anti-creștine, tovarășii lui Stalin voiau, în ura care le fierbea în sânge, să devasteze Europa întreagă, trecând-o prin foc și sabie, pentru a o îngunchia, pentru a o preface în același "paradis" sovietic — fală stearpă a zădănciei și neputinței lor.

Călătorind prin Transnistria, am avut fericita ocazie să stau de vorbă, de câteva ori, cu o mulțime de țărani: flăcăi voinici sau moșnegi încârjoiați. Am ascultat, cu ochii podidiți de lacrimi, tragedia atâtorei vieți istovite, deprinse să trăiască nu sub jug străin, nu ca niște viermi târători, ci demne, cu fruntea spre soare și spre Dumnezeu.

Satele, mândrele sate de altădată, pline de cântec și de voie bună, zac astăzi într-un hal fără de hal, cotropite de bălării, pradă bolilor și ignoranței, fără cimitire, fără biserici, fără nici un reazem și măngâiere lăuntrică. Știau conducătorii comuniști, prea bine, că ele sunt cuiburi de rezistență națională, păstrătoare de minți luminate și de caractere neinfrânte.

De aceea, în retragerea lor precipitată, hoardele roșii și-au pus în aplicare, cu minuțiozitate, maxima lor capacitate distructivă, aruncând în aer: fabrici, uzine de apă, uzine electrice, mori de tot felul, poduri și căi ferate, magazine, clădiri impozante, nelăsând, după dânsii, decât pârjolul, amprentele celor 23 ani de nebunie și apocaliptică opresiune.

"A plâns inima în noi". Aşa ne întâmpină, la fiecare hudiţă, la fiecare gard ruinat, moldoveanul transnistrian. Aşa îţi şoptesc, parcă, holdele, păsările, cerul, parcă însăşi brazda reavănă a pământului pentru care degeaba au muncit, pe care l-au främântat cu sudori şi l-au oblojît cu truda palmelor crăpate de vânt şi ploi, ca pe un pierdut talisman.

Sufletele fraţilor noştri de peste Nistru au rămas redute de cremene. Intacte. Viforoase. Tari. N-au putut fi cucerite cu armele, cu execuţiile în masă, cu deportările în Siberia şi Turkestan. Năpasta, dezlănțuită satanic, i-a ținut dărzi pe români şi neşovători, având mereu trează increderea oarbă în dreptate şi adevăr, siguranţa buruinştei finale a Neamului.

"Schimbați-vă, reinnoiți-vă spiritul", propovăduia pe vremuri sfântul apostol Pavel. L-au schimbat. L-au reinnoit, în titanice puteri de luptă şi răbdătoare casnă. Dezbrăcaţi de haina materialismului, a nimicurilor, a putregaiului, purtând numai pecetea moralei şi a iubirii, departe de văicările cotidiene, au crezut cu tenacitate într-un ideal, trăindu-l. Iar cel ce-şi trăieşte idealul este scutit de imperfecţiune şi se apropie, cu paşi giganţi, de Divinitate.

Bucură-te, popor transnistrian! Urcând Golgota, peste dureri şi prăpastii, ai ajuns la Înviere. Cătușele se sfarmă, huruind. Visurile se împlinesc. Robia umilitoare nu-ţi mai innourează căile luminii. Eşti liber, într-o țară liberă şi bogată, pe pământul vrerilor noastre de ieri şi de totdeauna.

(Transnistria, nr. 8, 15 septembrie, 1941)

CUIB DE ȘOIMI

Bolșevicii, în oarba lor zbatere de a stârpi, cu desăvârșire, orice urmă de tradiție, orice urmă de legătură sănătoasă a omului cu pământul și cerul, au căutat să întunece și în Transnistria — ca pretutindeni, de altfel — lumina binefăcătoare a familiei românești, candela ei pâlpâitoare peste veacuri de gheață, asemeni unui luceafăr miraculos.

Străduințele, mari și neistovite, ale acestor dezmaștați purtători de incendii și haos, puse în slujba unor idealuri meschine, n-au fost în stare — în pofida prea deselor crime și deportări — să scoată din adâncul ființei țăranului transnistrian, cinstea, dreptatea, moralitatea, solidaritatea, tenacitatea, voința și disciplina. N-au fost în stare, cătuși de puțin, să-i clintească rădăcinile primordiale, să-l pervertească și să-i înduplece uluitoarele, statornicile lui credințe.

Obstacolele și greutățile, fărădelegile comuniste, nemurăratele torturi și înlăntuirile, au întărit și mai mult familia, în loc de a-și ajunge scopul final: destrămarea și înstrăinarea, — moldoveanul dintre Nistru și Bug închizându-se cu ai săi, ca într-o scoică, în tihna patriarhală și sfântă a satelor, a vîrelor strămoșești, curate. Mocnind o revoltă sublimă, cultivând eroismul, jertfa neprecupeșită și abnegația, cu ochii fulgerând soare și culmi, transnistrienii n-au știut și n-au vrut să vândă, să trădeze, pentru anumite comodități efemere, sutele de morminte voevodale ori brazda reavănă, în sudori muncită de palmele aspre, crăpate de vînt și ploi. Drepți, neșovăielnici, aidoma unor iluminati, familia și-au păzit-o ca pe o icoană din altar de biserică îmbătrânită, ca pe o dumnezeiască zămislire, ținând-o departe de plaga comunismului corupător de caractere și virtuți,

opunând vrăjmașelor puteri formidabila lor rezistență și o sete de viață rar întâlnită la alte popoare.

Da. Pentru băştinașii moldoveneștilor plaiuri de peste Nistru, familia era și este însuși plugul, însuși duhul pământului, însuși pulsul renăscător al apropiatelor biruințe definitive. De aceea, tovarășii de la Moscova vedea prea bine "primejdia" unor atari cuiburi de șoimi, celule de rezistență transnistriană, unde visul infloarea lanțuri și lăcăți sfărâmate, unde Dumnezeu și Sf.Petru coborau hojma, ca să le mângâie rănilor și lungile aşteptări.

Sufletul, credința și limba au rămas intacte; dar, mai ales, sufletul de la care toate pornesc și prin care conștiința națională a menirii lor, a drepturilor seculare și a obârșiei lor latine, n-a putut fi îngenunchiată cu nici un preț și sub nici o formă.

Transnistrienii au înțeles — și trebuiau să înțeleagă — jocul perfid al Sovietelor. Ei și-au dat seama, de la început, că nu bogățiile primează în lume, ci sufletele tari și nobile, care intrec și comorile și palatele. Zornăind vorbe goale și minciuni sfrunțate, bolșevicii au căutat să distrugă sufletul țărănimii din Moldova lui Duca-Vodă, oricum; prin suflet să poată lovi în familie, iar prin familie să anihileze complet conștiința unității naționale.

Dar n-au reușit. Ne-o arată, în clipele acestea mari prin care trecem, cu prisosință, dragostea cu care frații noștri de peste Nistru și-au primit dezrobitorii. Ne-o arată adeziunea lor totală la sărbătorirea românismului pretutindenișesc. Ne-o arată infrigurarea cu care aşteaptă ziua de mâine, pentru a putea contribui — tineri și bătrâni — la refacerea căminelor pustiite și la statornicirea unei noi vieți, rodnice și ordonate, acolo, în Transnistria, unde bate aceeași inimă și același crez românesc...

(*Transnistria*, nr. 18, 24 noiembrie, 1941)

TINERETUL TRANSNISTRIEI

În toamna trecută am avut marea fericire de a cunoaște, din plin, provincia noastră moldovenească dintre Nistru și Bug, frumoasa țară a Transnistriei, de a-i strângе la piept rănilor trecute, suferințele celor 23 de ani de opres bolșevic și de a participa, într-o măsură limitată, la bucuria dezrobirii, a libertății ei definitive. Primirea, pe care această ramură răsăriteană, obidită și neîndreptățită, a făcut-o Armatei Române, a fost mai mult decât frătească. Sinceri și străini de patimi, de răutăți, trudnici slujitori ai credinței străbune și ai dragostei desăvârșite, transnistrieni și-au slobozit baierile inimii, revărsându-și jarul lăuntric, de parcă prin câteva vorbe laconice ar fi vrut să se răzbune pe întregul calvar indurat sub despota și sângeroasa oblăduire sovietică.

“Ne-au supt bolșevicii”, auzeam pretutindeni glăsuinduse. “Tare-am mai suferit”, te întămpinai țărăncile, cu ochii podidiți de lacrimi. “De când vă aşteptăm”, murmurau ca o rugăciune bătrânilor satelor răzășești de dincolo de apa “urbatului” Nistru, care atâția amar de ani a despărțit pe frații de același sânge și de aceeași lege creștinească, umplându-ne sufletele cu dorul unei grabnice infrățiri — infrățire pe care au cunoscut-o cu veacuri în urmă, pe timpul lui Duca-Vodă și a neinfricaților hatmani moldoveni.

Deși am colindat prea puține sate și, de cele mai multe ori, numai în treacăt, totuși am putut să-mi dau seama de adevăratul aspect al lucrurilor, pătrunzând până în cele mai nepătrunse cute interioare ale țărănimii transnistriene, care nu știe nici să mintă, nici să înșele, ci își arată deschis, fără ocoluri, dorințele care o frământă, necazurile și durerea.

Fiindcă sufletul moldovenilor nu s-a schimbat cu nimic, a rămas intact. Bolșevicii au căutat să le distrugă întreaga lor gamă de simțăminte înalte, să-i apropie, să-i comunizeze, să le scoată din sânge tradițiile sfinte, pentru a-i putea face fii adoptivi ai lui Stalin. Zadarnice, inutile planuri. Pentru că moldovenii din Transnistria au rămas aceiași dușmani ai regimului sovietic, chiar după ce au fost supuși torturilor, deportărilor, întemnițărilor, execuțiilor. Preferau moartea în locul unor credințe false, în locul trădării neamului, pe care îl visau unit și tare. Și dorul de răzbunare, de emancipare, al părinților, creștea — flacără și îndemn — în sufletele copiilor, netezindu-le întrucâtva drumul și apropiindu-i de aspirațiile colectivității moldovenești transnistriene: *libertatea*. Toți o doreau și, pentru atingerea ei, răbdau orice. De această formidabilă rezistență s-au lovit bolșevicii, nefiind în stare să o spulbere, ci, dimpotrivă, fortificând-o.

Tineretul Transnistriei, afară de-o infimă parte, trebuia să ducă mai departe *lupta latentă cu puterile Răului*, cu pericolul dizolvant al comunismului, ei fiind nădejdea celor înmormântați prin înzăpezitele ocne siberiene, precum și unica lumină a pletelor cărunte, a mamelor văduve. Între rândurile celor care au apucat pe căi greșite, dacă s-a întâmplat să se găsească și moldoveni, apoi aceștia erau prea puțini, majoritatea fiind ucraineni, ruși și evrei.

Dar, se vor întreba unii, cum de a fost cu puțință ca în Transnistria, în fosta "Republie Moldovenească", tineretul să fi rămas străin la toate momelile și incontinua propagandă sovietică, răspândită până în cele mai umile unghe, propagandă care vestea Raiul pe pămmânt și crearea unei armate tinere fără pereche? Ei bine, le vom răspunde că se putea, că altfel nu ne putem explica totala adeziune a moldovenimii dintre Nistru și Bug la idealurile românismului integral; că flăcările, care joacă în ochii fiecărui bătrân sau Tânăr, fie el din Tiraspol, Grigoriopol sau Balta, din Sucleia sau Mahala, nu sunt decât răsfrângerile unor oglinzi ale sufletului neîntinat și pur ca apa izvoarelor, ale bucuriei de astăzi și ale invierii de mâine, de toți așteptată.

Dacă pe intreg cuprinsul URSS-ului căsătoria nu era decât o simplă inscriere la Oficiul Stării Civile, căutându-se prin aceasta a se distrugă familia; dacă avorturile, poligamia și prostituția erau incurajate de stat, în căminele transnistriene această molimă, această stupidă încălcare a drepturilor omenești nu putuse pătrunde, tărani noștri păstrându-și în ascuns vechile și bunele obiceiuri. Și odată familia salvată, însăși colectivitatea moldovenească era ferită de bolșevism, recunoscând în familie celula de rezistență a unui popor și, ca atare, a românilor dintre Nistru și Bug.

Pentru transnistrieni, familia a fost o școală. În sănul ei, tinerele vlăstare își făceau adevărată educație, în spirit național, atât cât le ajutau mintea și sufletul, atât cât le permitneau vitregele imprejurări. Aici se plămădeau nădejdile și credința în Dumnezeu. Între pereții casei părintești invățau plodurile bucălate că peste cele vremelnice planează bunătatea divină; că nu mai este mult și vor putea scutura jugul bolșevic; că stau înfipți într-un pământ care este al lor și numai al lor.

URSS-ul a încercat, însă fără rezultate pozitive, să înregimenteze tineretul moldovenesc în cadrele frontului roșu, pentru a-l converti. Ca și în Rusia, s-a alcătuit și în Republica Moldovenească o armată a Octombreilor (copii între 3-7 ani), pregătitoare a Pionerilor (copii între 7-16 ani), aceștia formând mai târziu (între 16-22 ani) cadrele Komsomolului. La școală se lucra intens — în sens propagandistic și nu cultural — pentru o educație comunistă, tineretul fiind privit cu o deosebită atenție, ca viitoare osatură a partidului.

Ca să-mi argumentez spusele anterioare, precum și cele ce vor urma, ca să aduc dovezi palpabile, voi face apel la o revistă sovietică, *Scânteia leninistă*, de pe anul 1936, găsită într-o bibliotecă din Tiraspol, revistă "literară-socială pentru pioneri și elevi", organ al Comitetului Regional și al Comitetului de instrucție din Republica Moldovenească. În paginile acestei searbe de *Scânteia*, îmbâcsite de chipurile simandicoase ale tuturor șefilor bolșevici, găsim o seamă de date importante, care vor dezvălui felul în care se făcea

educarea tineretului din Transnistria sau, mai bine zis, cum căutau, cum credeau dânsii (ce ironie) că pot să transforme o generație, o țară luminată de alte orizonturi decât cele slavo-bolșevice.

Să vedem, mai întâi, "cine sunt tinerii pioneri" în concepția sovietică: "Tinerii pioneri sunt acei copii care, uniți în grupe, făuresc din sine oameni sănătoși, învătați, culți, devotați cauzei lui Lenin-Stalin, cu voința neclintită, demnii a fi schimbul komsomoliștilor și a membrilor de partid. În măsura puterii lor, tinerii pioneri ajută partidului și komsomolului de a organiza și educa în spiritul comunist pe copiii sovietici". În legătură cu sarcinile pionerilor, desprindem din cuvântarea tov. Guzov, șeful secției pionerilor a Comitetului Regional, următoarele rânduri concludente: "Conducătorii pionerilor trebuie să învețe regulile culturii, vorbirii, de purtare, de îmbrăcăminte. Să luăm, de pildă, conducătorii pionerilor din satul Glinaia, Corotna. Între dânsii sunt tovarăși și aproape analfabeti. Astfel de tovarăși avem chiar și în Tiraspol. Conducătorul pionerilor din satul Tibulăuca, tov. Coifman, a arătat pildă clasică de analfabetism. Când i-am propus să găsească Abisinia pe hartă, el ne-a arătat America, iar Berlin, după știința lui, se găsește în Australia."

Orice explicație, orice cuvânt în plus, credem, este de prisos. Vom mai cita numai câteva fraze din articolul "Despre activitatea comunismului în școală", o scurtă dare de seamă a cuvântării tov. Muschin la Congresul X al Uniunii Tânărului Comunist: "În activitatea școlii noastre mai au loc neajunsuri foarte serioase. Cu toate cerințele partidului, neajunsul temeinic al școlii nu-i lichidat. Școala încă nu pregătește copii care ar cunoaște bine temeiurile științelor. Pentru asta-i vinovat, mai întâi de toate, Comisariatul Național de Instrucție, care până acum încă nu s-a apucat bolșevicește de lucrul școlii. Pregătește slab cadre de învățători. Manualele editate au multe neajunsuri. Pentru lucrul rău al școlii e vinovat și Komsomolul. Komsomolul ajută puțin organelor de instrucții publice. C.C. al Uniunii Tânărului Comunist și organizațiile locale komsomoliste au

condus neîndestulător cu activitatea komsomolului în școală. A lucra astfel în școală și mai înainte nu se poate. Kom-somoliștii și pionerii trebuie să devină inițiatorii învățământului pe nota "foarte bine"; prin pilda lor, să atragem și pe ceilalți elevi. Komsomolul, pionerii, toți elevii trebuie să se ridice la luptă pentru a lichida din rădăcină neajunsul temeinic al școlii."

Acest "neajuns temeinic", care se putea vedea nu numai în școală, ci în toate laturile de activitate comunistică, a rămas în picioare. Deoarece o organizare falsă de stat, nu putea rodi decât o credință falsă, superficială, gata oricând să dispară ca un fum, la cea mai mică bătaie de vânt... Războiul actual a răsturnat toate prevederile, toate visurile conducătorilor sovietici. De altfel, într-o școală cu elevi analfabeti (și când? în anul 1936), care arată Berlinul pe hartă în Australia, care știu numai să tragă cu arma, în scopuri criminale și războinice, fiind premiați și ridicăți în slavă, într-o școală lipsită de dragostea părintească și potrivnică creștinismului, tinerii moldoveni, posedând o structură interioară deosebită și cu săngele mustind de seva pământului, rămâneau străini, iar învățăturile profesorilor nu găseau, în ei, nici un ecou.

Cine nu vrea să creadă, să plece peste Nistru, ca să-și dea seama, la fața locului, de realitate. Să stea de vorbă cu acest tineret, care n-a uitat să-și facă semnul Crucii, care se roagă la icoane și crede în puterea Atotcuprinzătorului, care știe din ce neam se trage și-și manifestă tumultuoasa dorință de a vizita Țara-Mamă, primitoare și mândră, care în fața portretului M.S.Regelui Mihai se descoperă și se încină.

Bolșevicii nu numai că n-au distrus o generație, dar au format-o, au pregătit-o pentru bucuria de acum, care este a tuturor românilor. Fiindcă suferința înaltă și nu doboară; cimentează și animează. Suferința, luată în sensul ei adeverat, este creatoare de suflete tari, de generații răzbunătoare. Și dacă salutul pionerilor era "Fiți gata!", apoi tot cu acest salut răspunde tineretul Transnistriei, pe veci a noastră:

"Suntem gata pentru a lupta împotriva bolșevismului, împotriva dușmanilor civilizației. Iar la temelia noii României, laolaltă cu toți frații, vom pune sângele nostru, jertfa noastră, într-un destin impăratesc!"

(Transnistria, nr. 32, 16 martie, 1942)

INIMĂ RĂBDĂTOARE

Pe moș Vasile Bogatu, din Sucleia — sat mare și pitoresc, cu gospodari harnici, așezat la o depărtare de 3-4 kilometri de Tiraspol — am avut fericirea să-l cunosc într-o după-amiază luminoasă și calmă de sfârșit de august, când peste plaiurile transnistriene, netămaduite încă pe deplin, se lăsase liniștea și iubirea.

Un bătrânel nespus de bland, cu chip de mucenic desprins de pe iconostas înstrăinat, cu barba albă și plete cărunte, m-a poftit să iau loc în odălia-i fumurie — aidoma unei chilioare călugărești —, pe care i-o puse la indemână bădia Istratie Sandu și unde își păstra cu sfîntenie pe masă, lângă icoană, clitul de cărți bisericești de 150-200 ani, cumpărate de la Chișinău sau păstrate din bătrâni, ca o comoară de preț.

Mult timp am tăifăsuț impreună, de parcă am fi fost prieteni sau rude apropiate, întrebându-l și căutând să desprind, din dulceața cuvintelor tremurătoare, conturul viforoșilor ani de opres bolșevic, ororile și neleguiuirile comuniste.

— Eh, tare greu am mai dus-o, domnule, tare greu! Numai Tatăl ceresc poate să ne înțeleagă. Pe noi de două ori ne-a scos din casă. Se legau până și de bolnavi. Îi închideau prin bordeie, iar pe gospodarii mai buni îi și băteau, sau veneau noaptea cu mașina și-i luau, și înapoia nu se mai întorceau. Lumea trebuia să-și dea toată agoniseala, toată gospodăria la colhoz. Pe potrivnici îi duceau tocmai în Siberia...

Moș Vasile Bogatu a tăcut apoi, parcă obosit, abia stăpânindu-și oftatul și din cale-afără de emoționat. L-am privit lung și cu amănunte, ca să-mi pot da seama de unde, din care miraculoase străfunduri cu apă vie și-a putut îngrămădi atâtă supraomenească rezistență, atâtă nobilă putere de a răbda și de a trece senin peste toate, cu fruntea spre soare și

culmi. În o gradă foiau câteva păsări, iar din biserică, transformată de bolșevici în club, se auzeau lucrând de zor meșterii satului, la punerea podelelor și a iconostasului.

Am rupt tăcerea, care-și infipsese păienjenișul între noi, și l-am rugat să-mi povestească tot ce simte că-l doare, că-l face să-și piardă privirile în goluri.

— Mai greu a fost, să-ți spun drept, de credință. Adică de pe urma ei. Că noi nu ne-am lepădat bătrâneștile legi. N-am vrut să le lepădăm, nici să știm de sfaturile lor mărșave, păgâne. Eu, unul, arătam oamenilor sărbătorile care vin, că uitaseră sărmanii de atâtea necazuri și tot pe mine mă chemau la citit, când murea cineva. Și mă duceam bucuros. Dar nu chiar întotdeauna, pentru că rușii aflaseră că țin la Dumnezeu și mă pândeau. Odată am fost nevoit să fug și să mă ascund prin păpușoale. Să fi văzut, domnule, ce jelanie mai era în sat, când nemernicii au dat crucea jos de pe turla bisericii! Doamne, Doamne! Întreaga Sucleie plângea cu hohote și ei râdeau, râdeau pe infundate. Iar peste Nistru, la mănăstirea Chițcani, taman trăgeau clopoțele de vecernie, că era în postul mare. Biserica au batjocorit-o. Icoanele le-au zvârlit pe foc. Sfântul patrafir l-o dat unei femei, să spele pe jos cu el. Din veșmintele preoțești n-a rămas nimic. Da, domnule, nimic. Că jivinele roșii asta vroiau: să ne distrugă legea, să scoată din noi credința...

— Și-acum, moș Vasile, nu-ți mai este teamă? Nu te îngrijorează? (Era întrebarea cu care aveam de gând să închei discuția inflăcărată cu țăranul de-o statonnică temeritate, a cărui vorbă molcomă și frătească te indulcea, te imbuna).

— Cum să-mi fie teamă? își slobozi mirarea, chihotind de fericire, bătrânelul. Oare nu suntem, după atâta amar de ani, liberi? Destul ne-au chinuit. Presimteam c-or să vină românii! Numai vremea n-o știam. Slavă Domnului, însă, că s-o împlinit sorocul! Fiindcă, domnule, cu nădejdea scuturării jugului am trăit toată viața. Și ne-a ajutat Dumnezeu Cel Prea Înalt și am ajuns, cu bine, ziua biruinței...

Însera. Ca să nu întârzii la Tiraspol, unde mai aveam de aranjat anumite treburi, am plecat. Căsuța, în care moș Vasile

Îmi bate inima la Bug

Bogatu își hodinea bătrânețile înțelepte, rămăsese în urmă, pîtită între pomi și miresme: o bijuterie anonimă. Și tot drumul m-am gândit la vajnicul moldovean din Sucleia, păstrător de limbă și credință, care întruchipa, parcă, inima răbdătoare și dârză a pământului dintre Nistru și Bug...

(*Transnistria*, nr. 47, 2 iulie, 1942)

5. EVENIMENTE ISTORICE

3. EVENIMENTE ISTORICE

Războiul din 1916 și războiul din 1940 sunt considerați în lumea românească drept cele mai mari și cele mai cunoscute evenimente de istorie română. Acestea sunt cunoscute ca fiind războaiele de independență, războaiele de naștere, războaiele de dezvoltare, războaiele de moarte, războaiele care au însemnat în permanență și definitiv "născerea" a statelor România Mare, precum și cunoscute ca războaiele care au distrus-o.

Războiul din 1916 este un război de independență, de cucerire a statului din periferia Imperiului Austro-Ungar, un război de răzbunare împotriva Imperiului Otoman și un război de apărare împotriva Rusiei bolșevice. Războiul din 1940 este un război de cucerire a statului român și un război de apărare împotriva Uniunii Sovietice. Războiul din 1916 a fost o victorie, pe de altă parte, războiul din 1940 a fost o învinsă.

"Vîndă-mi războiul și să vîd cum le trăiesc!"

Dacă discutăm astăzi, căci este anul de patruzece ani de la sfârșitul războiului, să spunem că războiul din 1916 a fost un război de cucerire, un război de cucerire a statului român, că războiul din 1940 a fost un război de cucerire, un război de cucerire a statului român, că războiul din 1916 a fost un război de răzbunare, un război de răzbunare împotriva Imperiului Otoman, că războiul din 1940 a fost un război de răzbunare împotriva Uniunii Sovietice, că războiul din 1916 a fost un război de apărare, un război de apărare împotriva Rusiei bolșevice, că războiul din 1940 a fost un război de apărare împotriva Uniunii Sovietice.

Să spunem că războiul din 1916 este un război de cucerire, un război de cucerire a statului român, că războiul din 1940 este un război de cucerire, un război de cucerire a statului român, că războiul din 1916 este un război de răzbunare, un război de răzbunare împotriva Imperiului Otoman, că războiul din 1940 este un război de răzbunare împotriva Uniunii Sovietice, că războiul din 1916 este un război de apărare, un război de apărare împotriva Rusiei bolșevice, că războiul din 1940 este un război de apărare împotriva Uniunii Sovietice.

O SFÂNTĂ DUMINICĂ ROMÂNEASCĂ PE PÂMÂNTUL TRANSNISTRIEI

Regimul bolșevic, pentru a putea subjugă mai ușor conglomeratul de națiuni care formau U.R.S.S.-ul, a căutat să șteargă cu desăvârșire orice urmă de creștinism înalt, orice manifestare religioasă. Prigoanele, deportările, omorurile pe capete, erau mijloacele lor bestiale de pervertire, de îmbrățișare "sinceră" a ideilor lui Karl Marx, protivnice civilizației și omenirii, protivnice lui Dumnezeu.

Bisericile au fost distruse, aproape toate, din temelie; cele rămase fură transformate în cluburi și cinematografe, în cazărmă, în localuri de petrecere și depravare josnică. Preoții, puțini scăpați cu viață, trebuiau să apuce drumul înzăpezitelor ocne siberiene. Trebuiau să urce golgote de suferință, aidoma apostolilor și primilor creștini. Rânjetul lui Iuda trona obraznic peste apa tristeților, peste apa lacrimilor nemăsurate...

"Veniți să ne închinăm și să cădem la Hristos"

De dimineață încă, lumea din satele de prin imprejurimi și de mai departe: Sucleia, Târnăuca, Mălăiești, Slobozia, Speia, Butur, Cioburciu, Tașlăc, s-a strâns la Tiraspol — Tirișpolea, cum îi spun localnicii — ca să asiste la marea slujbă religioasă, ce se va ține în Grădina Teatrului de Vară, pe locul fostei catedrale.

Soarele luminează ca o binecuvântare. Natura e veselă. Vesele sunt și sufletele țăranilor, păstrători de grai moldovenesc și de credință uriașă, credință pe care rușii n-au putut-o dezrădăcina, cu niciun chip, din adâncul ființei lor statornice.

Liturgia începe la ora 10. Oficiază episcopul armatei,

dr. Partenie Ciopron, împreună cu un sobor de preoți, între care distingem pe protopopul colonel Dăncilă și pe părintele băstinaș Ioan Chiriță, din Slobozia, o figură blândă, înaltă, de 82 de ani, rămas stâlp neclinit, oază de lumină, în calea furtunilor și a răului.

Momentul e impresionant. Bătrâni și tineri, femei și copii, săracăci osimbrăcați, ascultă cu evlavie molcomele cântări duhovnicești, sorbindu-le ca pe o apă dătătoare de sănătate și de tihă: "Veniți să ne inchinăm și să cădem la Hristos!"

Sunt prezenti și ostașii care, învingând piedici și neajunsuri, cu prețul vieții, ne-au reîntregit țara. Fumul de tămăie plutește în aerul proaspăt, peste intinderile de curând dezrobite. Întorci, fără voie, capul. Te ineacă plânsul. Nu-ți vine să crezi. Se poate? Corul de transnistrieni dă răspunsurile, într-o limbă frumoasă și blândă, de parcă ar susura undele Bugului.

Doamne, Doamne, ce mari sunt puterile Tale! Tovarășii lui Stalin au dărămat biserică. E drept. Dar, în locul ei, se ridică mai impunătoare biserică inimilor curate, fără patimi, biserică nădejdilor și a bucuriei!

Bucură-te, popor transnistrian!

Oamenii n-au uitat să-și facă sfânta cruce, deși icoanele le-au ținut ascunse în cotloane întunecoase și numai pe furis se rugau Tatălui Cereșc. Până și copiii cunosc închinăciunea. Pe cei mici și învață mamele — femei necăjite, trăite în mizerie, celule vii de rezistență românească.

Din care străfunduri lăuntrice apare, oare, acest val de credință și smerenie? Credința întărește sufletele, luminează mințile. Este scara pe care suntem la Dumnezeu. Este singura posibilitate de comunicare cu Dumnezeu, cu puterile cele nevăzute.

"Luati, mâncăti, acesta este trupul meu"

Poporul îngunchiază tăcut. Se aflau de față dl Gh. Alexianu, guvernatorul Transnistriei, autoritățile militare în cap cu generalul N. Ghineraru, grupul de intelectuali transnistrieni, care și-au revăzut părinții și vatrele după mai

bine de 20 de ani de pribegie, în frunte cu dl N.P.Smochină, președintele Asociației Românilor Transnistrieni.

Slujba se desfășoară domol, ca o adiere primăvăratecă, în timp ce avioanele noastre, încununate de victorie, se întorc din misiuni grele. Odăjdiile preoților, aurite, sclipesc în bătaia soarelui. Femeile, îmbrăcodite în basmale albe, au ochii înlăcrimați.

Bucură-te, popor transnistrian! Ești liber! Din trupurile celor căzuți pe câmpurile de luptă, din pământul, plămădit cu sângele eroilor anonimi, va izbucni spre ceruri dragostea creștinească, pe care porțile iadului nu o vor putea înfrângă niciodată.

Răsadul jertfei

La sfârșitul slujbei religioase, episcopul armatei, P.S.S. Partenie Ciopron, a ținut o predică, spunând între altele:

“Fără jertfă, dragii mei, nu se poate face nimic pe pământ. Se înțelege de la sine că și Neamul românesc a avut nevoie de jertfe însemnate. Altfel nu ne-am fi putut întregi hotarele. Războiul de astăzi, dacă ne uităm bine, are o foarte mare însemnatate, fiindcă nu căutăm să ne luăm numai pământul furat. Aici, la voi, frați creștini, a stăpânit un popor pagân. Creștinismul luptă să îndepărteze pericolul comunist, care v-a ținut în starea pe care o vedeți. Dumnezeu, până acum, n-a ajutat și ne va mai ajuta. Pentru că mai presus de orice este muritor se află dreptatea și bunătatea demnezeiască.

După cum odinioară, în vremuri crâncene, nu ne-am pierdut cumpătul, tot aşa și astăzi, când izbânda vine de la noi, să nu ne temem. Să fim tari. Să urmăm, cu toată demnitatea, pilda și fapta conducătorilor noștri, care ne-au dus la biruință. Cu ostirea, frați moldoveni, care ne asigură liniștea și bunăstarea, să ne purtăm bine. Să muncim cu toții, deoarece munca ridică Neamul.

Iubiți ostași, voi ați făcut dovada vitejiei voastre. Nu uitați că aveți o moștenire sacră de la înaintașii noștri, pe care trebuie să-o apărați. Fiți vrednici de jertfa lor. Decât să trăim sub jug străin, mai bine murim cu demnitate...”

* * *

Episcopul armatei a împărțit, apoi, poporului însetat de lumină, cruciulițe și iconițe, pe care țăranii și țărancile moldovene le strângeau, cu înfrigurare, în mâinile aspre și crăpate de vânt și ploi, ducându-le pe la vetele lor, ca pe niște fărâme de moaște, semn al păcii viitoare și al bunei orânduirii românești.

(Transnistria, nr. 6, 1 septembrie, 1941)

MAJESTATEA SA REGELE ȘI MAREȘALUL ANTONESCU PE PĂMÂNTUL ÎNFRĂȚIT AL TRANSNISTRIEI

Pământul dintre Nistru și Bug a fost dezrobit. Cine nu tresaltă de o năvalnică bucurie, în fața zorilor care se arată maiestoase la orizontul unificării noastre naționale? Cine nu picură o lacrimă de recunoștință pentru săngele vărsat dănic în lungul și în latul Transnistriei, țară mândră și binecuvântată de Dumnezeu, țara suferințelor de ieri și a invierii de mâine?

O nouă viață va veni să se aşeze deasupra batjocurilor nefinchipuite, lăsate în urmă de bandele roșii. Moldovenii, singurii băstinași pe meleagurile acestea, nu vor mai fi slugi la ei acasă. Munca le va fi prețuită omenește. Vor putea să meargă din nou la biserică. Nimici nu-i va opri de la botez. Nimici nu le va șirbi obiceiurile moștenite din moși-strămoși ca o comoară de preț. Vor fi liberi pe ogorul lor, pe credința lor, pe viața lor, închinată de acum înainte numai ridicării Transnistriei pe culmile pe care le merită. Pe culmi de veac românesc. De trudă românească.

Tiraspolul în sărbătoare

O zi senină, de august, pavoazează pitorescul orașel din stânga Nistrului cu scame de lumină. Aici s-a ținut, în 1917, Congresul moldovenilor transnistrieni, care au cerut într-o suflare, prin glasul viforosului țăran Toma Jalbă, grabnica unire cu țara de baștină, România.

Localitatea a scăpat neatinsă. Rușii, în fuga lor preci-

pităță, n-au avut timp să-o arunce în aer. Casele sunt devastate. Locuitorii plecați sau duși cu forță dincolo de Urali. Lume a rămas foarte puțină, mai cu seamă moldoveni. În prezent, autoritățile noastre militare stăpânesc și dictează în Tiraspol, punând temeinic bazele adevărătei civilizații și omeniei. Secera și ciocanul nu mai aparțin decât celor 23 de ani de coșmar apocaliptic, de groază, de execuțări, de sărăcie. Interesant, dar și insuportabil, episod din marea tragedie a "Paradisului Roșu", unic în istoria popoarelor și mort pentru totdeauna.

Entuziasm și iubire

La ora 11 sosește, la Tiraspol, Majestatea Sa Regele Mihai I, însoțit de dl Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul Statului și comandantul de căpitanie al armatelor româno-germane.

Emoția este mare. Momentul solemn. Suveranul pune pentru prima oară piciorul pe pământul Transnistriei, în Tiraspolul moldovenesc. Suntem mândri de vizita neașteptată. Entuziasmul crește, ca o nădejde, în rândurile ostașilor și cetătenilor veniți de prin împrejurimi, cu buchete de flori.

Nu lipsesc nici intelectualii transnistrieni, refugiați în România vreme îndelungată, în sufletele căror bucuria revederii așterne covoare de mulțumire și îndemn la muncă.

În fața Guvernământului Transnistriei, mașina regală oprește. Un batalion de ostași români dă onorul.

Majestatea Sa Regele primește raportul d-lui general N.Ghineraru, comandantul orașului. Primarul Tiraspolului, transnistrianul Petre Torpan, ieșe sfios în calea Suveranului, cu pâine și sare, spunând: "Bine ați venit, Majestate, pe pământul vechii Moldove!"

Cuvântul guvernatorului Transnistriei

Vorbește, după aceea, în câteva fraze lapidare, dl Gh.Alexianu, guvernatorul Transnistriei, care elogiază vitejia soldaților dezrobitori. "Se cuvine să ne prosternăm cu toții în fața jertfei lor mari — încheie guvernatorul — și să aducem

cuvintele de recunoștință Regelui nostru drag și Mareșalului conducător Ion Antonescu, salvatorul Neamului Românesc".

În largul cerului zboară, agale, un avion românesc. Culoare române, germane și italiene flutură, biruitoare, în fața clădirii guvernământului și a garnizoanei militare.

Salutul românilor transnistrieni

Președintele Asociației Românilor Transnistrieni, dl N.P. Smochină, cu o voce caldă, rostește următoarele:

"Astăzi soarele biruinței noastre strălucește pe întreg cuprinsul Transnistriei, vechi pământ românesc, stăpânit de glorioșii voevozi ai Moldovei. Armatate dezrobitoare au descătușat, din lanțurile robiei, pe frații noștri, pe care vitregia vremurilor și stăpânirea barbară i-au afundat în beznă.

Majestatea Voastră, Rege dezrobitor al românilor de pretutindeni, și Mareșalul erou și salvator de Neam, pășesc pe urmele lui Ștefan Vodă cel Sfânt, pentru ocrotirea Crucii și eliberarea pământului strămoșesc. Poporul român dintre Nistru și Bug Vă întâmpină astăzi cu nețărmurită credință și dragoste, urându-Vă domnie lungă și glorioasă spre fericierea și înălțarea tuturor românilor.

Să trăiți, Majestate! Să trăiască Mareșalul Conducător! Să trăiască armatele dezrobitoare! Să trăiască Transnistria pe veci românească!".

Majestatea Sa Regele s-a întreținut îndelung cu reprezentanții autorităților militare române și cu grupul de transnistrieni, ascultând cu atenție măsurile ce se iau pentru a îmbunătăți traiul acestor moldoveni, măsuri care merită o încordare supraomenească din partea noastră, a tuturora.

M.Sa Regele și dl Mareșal Antonescu au vizitat, apoi, unitățile de aviație, decorând pe zburătorii ce s-au distins în lupte, precum și spitalul de răniți, unde Suveranul a împrăștiat numai voie bună și măngâiere, drept răsplată destoinică și aleasă a pildei de abnegație și a curajului de care s-au dovedit vrednici șoimii României.

În după amiaza zilei, M. Sa Regele și Conducătorul Statului au plecat în câteva sate românești, unde au întâlnit aceeași limbă curată, ca și la cei din dreapta Nistrului. După ani de zbucium și jug apăsător, soarele izbăvirii și renașterii noastre a răsărit pe plaiurile Transnistriei, frumoasă grădină moldovenească, țară de vis și legendă.

Tiraspol, 23 august 1941

(Transnistria, nr. 6, 1 septembrie, 1941)

SĂRBĂTOARE A BIRUINȚEI CREȘTINE ÎN TRANSNISTRIA

În Transnistria, de la un capăt la altul, s-a întors Dumnezeu. După ani de asupriri și mizerii, suferința blandului popor moldovenesc — crescut, odată cu Istoria, între Nistru și Bug — a fost răsplătită prin marea sărbătoare a învierii, a descătușării sufletelor care au știut să tacă și să nădăjduiască fără crâncire.

Bucuria este mare. A pierit intunericul și s-a făcut lumină. O lumină ce nu putea fi niciodată înfrântă de haoticele puteri ale Răului. O lumină plămădită din jertfă și sânge.

Mormintele nu vor mai fi profanate de bezbojnicii stăliniști. Nici bisericile, care astăzi se ridică mai impunătoare pe întregul cuprins al Transnistriei, ca un prinos adus Celui Preainalt.

Liberi pe ogorul lor, pe munca lor, pe obiceiurile, limba și viața lor, dar mai ales liberi pe credința lor seculară, moldovenii aşteaptă, cu dragoste și tărie de caracter, ziua de mâine, când vor putea și ei pune umărul la opera de reclădire a României Mari.

Sub pavăza Crucii

În apropierea Tiraspolului, de o parte și alta a șoselei pe care răsună cadența ostașilor, se resfiră, printre livezi și grădini, satul Sucleia, sat mare și frumos, cu gospodari de treabă, statornici, ce n-au putut fi înfrânti de nenumăratele vicisitudini ale vremurilor trecute. Oamenii au știut să reziste cu atâta seninătate, încât nici bolșevicii n-au avut cum să-i atragă de partea lor și să-i deznaționalizeze, deși întrebuineau cele maijosnice metode.

— Ehei, tare mult am mai suferit, domnule (povestea intr-o zi un bătrânel simpatic, dulce la vorbă, cu chip de duhovnic). Blăstămății, din casa lui Dumnezeu au scos totul, au rătezat turla și au fărâmăt icoanele. Pe locu' unde înainte ne rugam, au făcut "kino". Da, domnule, "kino" au făcut. Și ne-o plâns inima-n noi, când am văzut batjocurile astea...

Într-adevăr, biserică era pustie. Pereții goi. Cele câteva icoane a trebuit să fie scoase din ascunzișuri. Astfel, icoana de argint de la iconostas a stat îngropată opt ani în fundul ogrăzii lui badea Zotie. Pe la oameni au putut fi grämădite și câteva cărți bisericești.

Credincioșii moldoveni din Sucleia, cu puterile lor proprii, s-au apucat să repare — după potolirea focului — casa sfântă a Domnului. Dar lucrul mergea greu de tot, fiindcă lipseau meșteri și nici materiale nu se găseau. Iată, însă, că în sat se oprește în cantonament o companie germană. Sucleienii primesc cu mare cinste pe soldații Marelui Reich. Căpitanul comandant al unității, distins ostaș cu suflet de părinte, se apropiie tot mai mult de inima bună și primitoare a locuitorilor, le înțelege durerea și cu subofițerii și soldații săi, ajutat în același timp și de săteni, începe restaurarea sfântului lăcaș. În mai puțin de două săptămâni, biserică din Sucleia are turlă, clopotniță, catapeteasmă, e zugrăvită, împrejmuită cu grilaj. Iar pentru sfânta duminică se hotărăște sfințirea.

Marele praznic creștinesc

Ziua e nespus de frumoasă. Peste întinderile transnistriene dezrobite, soarele azvârle jerbi de lumină odihnitoare. Parcă și lumina însăși, în această toamnă a biruinței românești, ține să ia parte, cu tot dinadinsul, la slujba târnosirii, la slujba unui început de ev nou.

Încă de la orele 8 dimineață, poporul satelor de prin împrejurimi, într-un număr important, se adună în curtea bisericii, unde se mai află, în aşteptarea înalților oaspeți și a autoritaților, o companie germană și o companie română, cu drapelele în frunte.

Sosesc înalții ierarhi ai Bisericii noastre ortodoxe: I.P.S. Nicolae Popovici al Oradiei, I.P.S. Vasile al Timișoarei, I.P.S. Ciopron al armatei, I.P.S. Grigore Leu al Hușilor, însăși de o echipă de 12 preoți misionari și de arhimandritul Iuliu Scriban.

I.P.S. Nicolae Bălan, mitropolitul Ardealului, dl profesor G.Alexianu, guvernatorul Transnistriei, dl profesor Sandu, ministrul subsecretar de stat la Culte și dl general N.Ghereraru sunt întâmpinați la poarta bisericii de către primarii comunelor, cu tradiționala pâine și sare, precum și de cele două companii, care dau onorurile. Arhimandritul Iuliu Scriban prezintă crucea și Evanghelia, după care rostește următoarele:

— A fost dat să coboare lumina Ardealului ca să facă sfîntirea acestui locaș de închinare a moldovenilor de pește Nistru. Este un semn al lui Dumnezeu și o chezăsie a lucrării ce se săvârșește. Marea bucurie care se revarsă astăzi, în această zi a Luminii, să fie lumină veșnică și de nebiruit, pentru aceste locuri pește care se lăsase un greu intuneric.

I.P.S. mitropolitul Bălan a răspuns:

— Prin vitejia ostașilor, Dumnezeu a răsplătit suferința atât de îndelungată a credincioșilor din aceste ținuturi. Țara liberă aduce astăzi binecuvântarea sa și a Bisericii sale pește acest pământ românesc, deasupra căruia apasă greu intunericul și puterile Răului. Poporul de aici este alcătuit din fii ai poporului românesc, de pe buzele căruia se desprinde aceeași limbă dulce moldovenească și în vinele căruia curge acelaș sânge. Toți cei ce venim de departe, le aducem cuvântul frăției românești de pretutindeni, învăluit în haina credinței. Sfințind acest locaș, să rugăm pe bunul Dumnezeu ca să-l facă izvor de lumină, care să se împărtăsească tuturor, pentru întărirea credinței creștine și biruința Neamului.

Dl. ministrul Sandu a adus bisericii din Sucleia o frumoasă icoană a Maicii Domnului, dăruită de patriarhul României, Nicodim, și o candelă dăruită de dl general Radu Rosetti, ministrul Culturii Naționale.

Sfințirea bisericii Sf. Dumitru

I.P.S. mitropolitul Ardealului, asistat de episcopi și de un sobor de preoți în sfintele odădii, au oficiat slujba târnosirii bisericii din Sucleia, cu hramul Sf.Dumitru, fiind de față: dl guvernator G.Alexianu, dl ministru Sandu, dl secretar general Cerșevschi, căpetenii ale armatelor germano-române, dl colonel Georgescu, prefectul județului Tiraspol, dl colonel Broșteanu, dl maior Scriban, primarul orașului, d-nele conducătoare ale spitalului Crucea Roșie și corpul funcționăresc al Guvernământului Transnistriei.

După ce se face înconjurul bisericii și se unge cu mir sfințit intrările, I.P.S. mitropolitul Bălan deschide, după datina străbună bisericească, ușile mândrului locaș de închinare și de repaus sufletesc. Se oficiază Sf.Liturghie, răspunsurile fiind date de către corul catedralei din Tighina. De pe treptele locașului sfințit se rostesc cuvântările.

Cuvântarea mitropolitului Ardealului

— Mare bucurie a trimis Dumnezeu tuturor: poporului românesc, oastei lui și marilor săi aliați. S-a sfințit astăzi cea dintâi biserică din Transnistria și ne-am rugat pentru moldovenii de aici, pentru neamul nostru de pretutindeni și pentru biruința oștilor aliate împotriva vrăjmașilor credinței.

Stăpânirea celor fără Dumnezeu a vrut să închidă cerul. S-a străduit să steargă numele lui Hristos din suflete și să încredințeze lumea că nu are nici un stăpân, că se poate conduce de capul ei. Nu există o nebunie mai înfricoșată decât aceasta.

Iubiți moldoveni, omul are de la Dumnezeu o comoară: sufletul. Iar sufletul este al lui Dumnezeu. Nimeni nu are dreptul să pună stăpânire pe el. Dar și poporul are sufletul său. Neamul românesc de pretutindeni are acel mare suflet, prin care a trăit de-a lungul veacurilor și prin care am biruit. Acest suflet îl purtați și voi, dragi moldoveni. Stăpânirea celor fără Dumnezeu, care s-a dus pentru totdeauna, a fost potrivnică sufletului și a vrut să ne răpească credința.

Dar n-a putut. V-ați păstrat credința strămoșească, v-ați închinat Domnului Hristos în taina sufletelor.

Fiți mândri că sunteți moldoveni. Până dincolo de Carpați trăiesc milioane de frați, care și-au trimis floarea tineretului ca să vă dezrobească. Stați neclintiți în credința creștinească, iar cei rătăciți să se întoarcă la lumina ei. Fiți recunoscători oastei românești și neînfricatelor armate germane care v-au scos din robie...

I.P.S. mitropolitul Bălan vorbește apoi în limba germană, adresându-se căpitanului Lehmann și soldaților săi, prin osârdia cărora s-a refăcut locașul bisericesc din Sucleia.

Dl căpitan Lehmann, comandantul companiei germane 572, mulțumește I.P.S. mitropolit al Ardealului pentru cuvintele și urările ce le-a adresat armatei germane, arătând că fapta ostașilor germani trebuie să înfrătească și mai mult cele două națiuni, care duc luptă comună împotriva dușmanului creștinismului și al civilizației. Încheie cu calde urări pentru M.Sa Regele, Mareșalul Antonescu și Armata Română.

Cuvântarea guvernatorului Transnistriei

— Într-un sat moldovenesc, neîntrecuta armată a Führerului Germaniei, unită în frăție de sânge și de luptă cu credincioasa și viteaza Armată Română, deschide azi în Sucleia, pe pământul Transnistriei, cel dintâi locaș de închinăciune al învățăturii lui Hristos.

Poporul român, reprezentat prin M.S. Regele Mihai I și prin Mareșalul reîntregirii Antonescu, mulțumește din inimă Armatei Germane. Pe locul de închinăciune de altădată al străbunilor, biserică azi înălțată este semnul venit de la Dumnezeu că ne găsim pe calea bună, infrățiți în luptă, în onoare și credință, deschizând zorii luminii noi.

Poporul german și armata germană trebuie să fie îndreptați că soldatul român, luptând și murind alături de cel german, pentru apărarea și înălțarea patriei sale și durarea unei așezări mai bune în lume, l-a cunoscut mai deaproape pe acesta, l-a înțeles și-l iubește.

Nu vom putea uita niciodată că cel dintâi altar de închinăciune intr-un sat moldovenesc din Transnistria, s-a ridicat din frăție de luptă germano-română și cu concursul Armatei Germane. (...)

A urmat, apoi, solemnitatea decorării capitanului Lehmann, a subofițerilor și soldaților din unitatea de companie germană 572, care au lucrat la restaurarea bisericii din Sucleia. Dl profesor G.Alexianu, guvernatorul civil al Transnistriei, în numele M.S. Regelui și din încredințarea d-lui mareșal Ion Antonescu, prinde pe pieptul vrednicului căpitan Lehmann decorația "Coroana României". Urmează decorarea subofițerilor și soldaților, după care dl guvernator și I.P.S.Bălan felicită pe cei distinși.

Botezul pruncilor de români transnistrieni

La sfârșit s-a oficiat botezul a treizeci de prunci de români din Sucleia. Slujba a fost săvârșită de episcopul Hușilor, Grigore Leu, nași și nașe fiind doamnele de la Societatea națională a Crucii Roșii: Maria Seulescu, Dina Balș, Rodica Ghica, Elise Şuțu, Adriana Rossi; domnișoarele Lăpădiș, Nițescu, Mateescu; doctorii colonel Stroian și căpitan Steopae, medicii spitalelor din Tiraspol.

În după amiaza zilei, la Spitalul nr.2 din Tiraspol, I.P.S. mitropolitul Bălan a oficiat cununia unui ofițer rănit pe câmpul de onoare.

(Transnistria, nr. 11, 6 octombrie, 1941)

PURTĂTORI DE LUMINĂ

Din Transnistria, de pe voievodalul pământ al luminilor noastre răsăritene, din țara cu holde și nesecate zăcăminte spirituale, au poposit în Capitală oaspeți dragi: un mănunchi de entuziaști români transnistrieni, floarea reprezentativă a provinciei dintre Nistru și Bug. Senini și chipeși, cu ochii scăpărând doruri de împărătești orizonturi, purtători de lumină descătușată, acești bravi urmași ai daco-romanilor, de pieptul cărora s-au sfărâmat toate furtunile potrivnicei istorii, au adus în mijlocul nostru atmosfera duioasă și imaculată a satelor moldovenești de dincolo, unde flutură — stăpân — tricolorul României biruitoare, dragostea și cea mai deplină sete de viață.

În sala Ligii Culturale a fost o unică desfătare. Nu puteai să fiști, furat de beatitudinea clipei prezente, ce să admiră mai mult: Corala *"Dorul Bugului"*, care a evidențiat posibilitățile artistice ale Transnistriei; pe cei trei poeți băstinași (N.Țurcan, Vladimir Barcaru și D.Zareșneac); sau pe bătrânul luptător al cauzei naționale, legendarul Toma Jalbă — tulnicul suferințelor transnistriene, prin glasul căruia au răsunat veacurile de nedreaptă stăpânire și nădejdea unei măntuirii viitoare, etern statornicită.

La comemorarea unirii Basarabiei a participat Istoria și s-au sfărâmat, în huruit sinistru, lanțurile încătușărilor de totodeauna. Învierea de mâine nimeni nu o va putea împiedica. O cere Bugul, altă apă a sufletului românesc...

(Transnistria, nr. 35-36, 5 aprilie, 1942)

CUVÂNT DE PRIMIRE

Zilele acestea sosesc, în capitala țării, un grup de 300 invățători transnistrieni, dornici să-și cunoască patria și frații. Cei mai de seamă reprezentanți ai colectivității moldoveniști dintre Nistru și Bug, ținuți în intuneric atât amar de vreme, vor avea fericitul prilej să ia contact, la fața locului, cu realitățile noastre sănătoase și să pătrundă toate tainele zbumătoarei istorii românești.

Acest fapt sărbătoresc merită o deosebită atenție. Si să vedem de ce. Noi salutăm, în grupul dăscălimii transnistriene, nu numai entuziasmul norodului de peste apa bătrânlui Tyras, norod care s-a adaptat de minune noii orânduirii locale, ci, mai cu seamă, puterea de rezistență a acestor viforoși stâlpi ai latinității în răsăritul Europei.

De la sfârșitul secolului al XVIII-lea, de când moldovenii din Țara Bugului ajung sub despotașca stăpânire țaristă și până în recentele decade de tristă aducere aminte, când năpasta slavo-bolșevică a căutat să smulgă, prin măsurile cele mai drastice, ideia de românism din adâncul sufletelor lor mari, românilor din Transnistria nu și-au lepădat legea strămoșească. Ci, suportând cu resemnare umilințele și ingenucherile, au așteptat ziua apropiatei invieri, ziua deplinei dezrobiri.

Toți au fost la înălțimea chemării lor lăuntrice, încât dărzenia cu care își apărau drepturile și credința, întregul complex de bunuri spirituale, le-a dat mult de furcă bolșevicilor antihriști.

Astăzi nu se mai tem. Astăzi, când biruința românească flutură peste intinderile cu unduiri de mătasă și cântec, inimile lor calde imbracă straie de mândră sărbătoare.

Cei 300 de invățători, care aleargă să-și adape sufletele din vastitatea cerului de la noi și cu mireasma odihnitoare a brazdei frământată cu carne și oase de mucenici, sunt însăși Transnistria noastră, plămadă neîntinată a suferinței prin care a trecut și pe care a depășit-o. Ei vorbesc în numele viitorului. În numele nădejdei tuturor.

Dacă până ieri au fost îndepărtați de la matca lor adevărată și puși să lupte cu sila împotriva limbii moldoveniști, împotriva dreptei grăiri, în clipa de față își ineacă uriașă bucurie în suspine și în perturbătoare dragoste. Dragostea de frate. Dragostea care este a pământului și a noastră.

Lor să ne prosternăm. Cu toții. Fiindcă în tinerețea și nevinovăția lor stă fericirea Transnistriei și a Neamului...

(Transnistria, nr. 64, 22 aprilie, 1942)

AM FOST ÎN TRANSNISTRIA

Nu de mult, bunul Dumnezeu m-a ajutat ca împreună cu miniștrii țărilor prietene, cu gazetarii străini și români, să fac o lungă și frumoasă călătorie în Transnistria, pentru a putea vedea la fața locului infăptuirile unui an de oblăduire românească între Nistru și Bug, toată strădania și priceperea sufletului românesc transnistrian, pe care schinguiurile și întemnițările bolșevice nu l-au îndepărtat de matca Neamului, ci, dimpotrivă, l-au apropiat mai mult și l-au întărit cu noi și supraomenești puteri.

Revedeam aceleași meleaguri de acum un an, aceeași fermecătoare țară răsăriteană, unde oamenii poartă în unghele visului lor mirozna amurgurilor moldovenești, unde cântecul urcă întortocheri de balsam și lumină, unde se plămădesc, din sânge și os mucenic, falnicii zori ai Iсторiei.

O săptămână întreagă, de dimineață și până seara târziu, ochiul dornic să afle urmele noastre voievodale pe pământul bătătorit altă dată de hatmanii Dănilă Apostol și Ion Potcoavă, a îmbrățișat cu dragoste și neastămpăr, ca să-și aducă aminte întotdeauna de ele, ogoarele bogate ale acestui amețitor colț de rai, colinele presărate cu mormintele dezrobitorilor români și germani, livezile pline de rod și, cu drept cuvânt, purtătoare de legendă și farmec. O săptămână întreagă inimile înalților oaspeți au bătut la fel cu inimile țăranilor moldoveni, au bătut la fel cu inimile lor mari cât o țară, cât o jertfă și o credință.

În Transnistria s-a lucrat mult. S-a lucrat românește. S-a lucrat de bună voie și nu de echipa cunțului țarist, nici sub amenințarea mitralierelor comuniste. Ne-o arată, cu prisosință, noua viață care se infiripă astăzi acolo, unde

zeci de ani au curs lacrimile femeilor și ale bătrânilor, unde răsplata muncii era foamea, unde bezbojnicii staliști au vrut să facă împărația Urii și-a lui Satan.

Cată bine și vei aduna în mrejele curiozității numai zvoană odihnitoare. Deschide larg obloanele sufletului și te vei minuna. De-a lungul și de-a latul întinderilor înhorbotate de nesfârșite lanuri de porumb și floarea soarelui, mâna roasă de ploi și vânt a transnistrianului a ridicat din ruină fermele, a îngrijit crescătoriile de vite și a dat viață orașelor, punând în stare de lucru fabricile, a cules învățămintește și, parcă, le-a sădit pentru viitorime în țărâna rămasă a patriei lor băstinașe, patrie care este scumpă tuturor. Fiindcă brazda pe care, în acest molcom început de toamnă, o răstoarnă sutele de tractoare românești este amestecată cu carne și iureșul tinereșc al atâtior anonimi viteji și este, totodată, mărturia deplină a drepturilor noastre în Răsărit.

Am fost în Transnistria și gândurile pe care le înseilez în această gazetă nu sunt false, nici searbele. Cine se îndoiește de ele, să treacă Nistrul și să-și vâre țărușul inimii dincolo de apele lui spumegânde. Ca să-și dea seama de adevărurile cu care trebuie să ne mândrim și să vadă că românitatea Transnistriei nu e o simplă pledoarie în favoarea cauzei noastre, ci un semn al rezistenței Neamului.

La Tiraspol, la Grigoriopol și Dubăsari, la Râbnița, Tulcin și Moghilău, de la Mare și până hăt departe, dincolo de Jmerinca și Brăilov, se frământă, se trudește și crede același suflet și aceleași nădejdi pe care le zărim răsărind statornic sub bolta de cleștar a întregului cer românesc.

(Transnistria, nr. 58, 10 septembrie, 1942)

4. LITERATURA TRANSNISTRIANĂ

NOTE PE MARGINEA LITERATURII TRANSNISTRIENE

Pornind de la "concepția materialistă a istoriei", de la formulele utopico-talmudice ale lui Karl Marx, tătucul și teoreticianul integral al comunismului, bolșeviciei, prin "lupta de clasă" a muncitorilor salariați împotriva capitaliștilor, au neglijat cu desăvârsire orice preocupare intelectuală, orice vertiginoasă ascensiune a spiritului. Pe ei și interesa omorurile, dezastrele și nu progresul civilizației și culturii umane, pe care, în marea lor "dragoste" incendiарă, le reduceau la seceră și ciocan.

Ce putea să rodească bun, într-o țară negativistă, într-o săngheroasă și despotică împărătie, unde sălășluiau puterile Răului, unde familia și dreptatea erau călcate în picioare, fără rușine, de carămbul ciubotelor lui Stalin, "binefăcătorul" Rusiei?

Literatura însăși, arta — această splendidă încoronare a geniului omenesc — trebuia să devină unealtă josnică în mâinile lor, să țină loc de paravan ideilor searbede, voit tendențioase, pe care Kremlinul le difuza, cu o dărnicie nemaivăzută, în lumea întreagă. Clădită pe un fundament de carton, nefirească și alimentată din izvoarele unei maxime deficiente cerebrale, cultura rusă, de la 1918 încوace, n-a cunoscut personalități creative de valori morale, nu s-a bucurat de soarele unei renașteri spirituale, n-a fost în stare să treacă pragul viabilității, pentru a se integra celei europene.

Operele comuniste, care n-aveau drept punct de sprijin nici pământul, nici azurul, nici sufletul, erau sortite de la început pieirii, ca și incomoda lor organizare statală, ca și

coșmarul celor 23 de ani de batjocură și de destin apocaliptic.

Masa enormă, de jos, murea de foame și literații roșii (...) se prosternau "cu evlavie" în fața țarului lor, cântând din toată inima viața liniștită, inocentă, a regimului opresor, antagonist oricărei porniri constructiviste. Să mai sprijine, atunci, vreo înflorire culturală, tovarășii de la Moscova, concubinii desfrâului și ai haosului, care nu vroiau să vadă pe nimeni, absolut pe nimeni, pe o scară înaltă de civilizație?

Transnistrieni, frații noștri răzleți de dincolo, au avut de suferit foarte mult, din cauza aceasta, din cauza perversei stăpâniri centrale. Posedând, în adâncul ființei lor, un vigoros instinct de conservare, dânsii jinduiau, de un veac aproape, *unirea* cu țara de baștină, contopirea cu ramura răsăriteană a latinității. La Congresul din 1917 de la Tiraspol, toți cer într-o suflare să se "soidinească" cu români, deoarece, după cuvintele lui Toma Jalbă, "cum a fost Adam și Eva ca un trup, aşa și noi, moldovenii, să nu mai avem despărțire între noi moldovenii, ori mai drept români."

Primitivismul, intoarcerea la inconștiența animalică era unicul și, poate, cel mai drastic mijloc de asuprire a conglomeratului de națiuni care alcătuiau U.R.S.S.-ul în latentă dezagregare. Conducătorii, capelmaistrii culturii moldovenești, erau străini; nu cunoșteau măcar limba locuitorilor dintre Nistru și Bug, constituiți în Republica Moldovenească; nu aveau nimic comun cu țărăniminea noastră obijduită, cu sfintele ei aspirații.

Cazul profesorului Ocinschi este, credem, îndeajuns de concluzent. "El urmărea — scrie dl N.P.Smochină într-un interesant studiu, apărut în anul 1938, în revista *Însemnări ieșene* — cu perseverență, stagnarea culturii moldovenești. În primul rând, îmbulzea periodicele instituției pe care o conducea cu articole foarte slabe, de ale sale și de ale soției. Prin aceste publicații, cu totul străine de spiritul și concepția moldoveanului, se făcea îndepărțarea posibilității de a se crea o cultură moldovenească oricât de rudimentară. În al doilea rând, elementele moldovenești, chiar cele devoteate regimului, cu mici excepții, erau sistematic înlăturate și

puse în imposibilitatea de a publica ceva, de a da ceva se-menilor, care s-au împăcat cu noua stare de lucruri".

În literatura transnistriană, pe care Sovietele au reușit, într-o oarecare măsură, să o modeleze după concepțiile lor iudeo-comuniste, dându-i numai o transparentă coloratură pseudonațională, supremația o aveau elementele dubioase: evreii (Ştrul Lehtfir, Leib Cornfeld, S.Soloviova) și bulgarii veniți din România (D.P.Milev, președinte al Uniunii scriitorilor moldoveni, și Culai Nenu sau Nenev). Românii jucau un rol secund. Erau priviți superficial (fără a li se da vreo însemnatate) și socotați periculoși ordinei lăuntrice; câte odată, chiar prigoniți. Dintre ei, putem pomeni pe Nistor Cabac, un Tânăr de talent, Săteanul, Doibani, S.D.Dumitrașcu, Tiganu, N.Marcov...

Dacă până ieri flamura roșie le mai întuneca vederile, astăzi-mâine o nouă viață va veni să se așeze peste plaiurile pe unde, veacuri în urmă, a umblat Duca-Vodă și vitejii arcași moldoveni; o bună și înălțătoare viață va începe pentru transnistrieni blânzi din fire și cu credință statornică în Dumnezeul părinților noștri, care ne-a ascultat rugăciunile fierbinți, împlinindu-ni-le și ne-a ținut — stânci de granit — sub pavăza dreptei Sale nebiruite.

(Transnistria, nr. 5, 25 august, 1941)

IMPERTINENȚĂ ȘI LITERATURĂ

În biblioteca din centrul orașului Tiraspol, printre alte cărți de infectă literatură propagandistică, am găsit și volumul poetului "moldovean" Leib Cornfeld, tipărit cu caractere rusești și intitulat *Cânteșe și poezii* (Editura de stat a Moldovei, 1939). Asupra acestei searbe de culegeri de vers sovietic — de altfel caracteristică tuturor operelor apărute sub egida Secerii și Ciocanului — să-mi fie permis a face, iubiți cititori, un efemer popas, pentru a vă lămuri nedumeririle, pentru a spulbera, în cele patru vânturi, reclama zgomotoasă a "confraților" de dincolo.

Tot ce-au propovăduit, cu o inegalabilă dărricie, de la revoluție încoace, tot ce-au visat și au ridicat spre a înfrunta veacurile, se dărâmă astăzi, ca o neputință, în fața veridicului și a sufletelor renăscute, aidoma castelelor de nisip, văduvite de succesul unor mari și autentice realizări de artă.

Spuneam într-un articol anterior din *Transnistria* (Anul 1, nr.5) că bolșevicii au neglijat cu desăvârșire orice preocupare intelectuală, orice vertiginoasă ascensiune a spiritului. De aceea, operele lor erau sortite de la început pieirii, ca și incomoda lor organizare statală, ca și coșmarul celor 23 de ani de batjocură și destin apocaliptic.

Poezia, scoborâtă din turnul ei de fildeș, ajunsese o unealtă josnică, un hatâr aproape în mâinile tovarășilor de la Kremlin, distrugători ai poporului rus pravoslavnic, crescut în dragostea de țară și de Dumnezeu.

Fără Stalin nu se putea concepe nimic. În jurul lui gravitau toate condeiele, toate elitele scrișului iudeo-comunist. Ca edificare, voi cita mai jos în întregime, abia stăpânindu-mi zâmbetul, acest "*Cântec despre Stalin*", al entuziasmului bard Leib Cornfeld:

*Iaca să se soare-n țară răsare,
Se zâ frumoasă noi salutăm,
Și ni-i ușoară mândra cântare
Că despre Stalin vesel cântăm.*

*Tu ne-arăți, Stalin, calia-nainte
Și pasu nostru-i biruitor.
Tu ești iubitul nostru părinte
Și scumpu nostru conducător!*

*Stalin, cuvântu tău ne-ncălzește.
A tale gânduri zboară-n drăzneț
Și a tău nume ne-nsuflește!
El ni-i în luptă flagu măreț.*

*Și la zavoade și pe câmpie,
Și printre valuri, sub șer în zbor,
Tu ni ești, Stalin, și bucurie
Și ni ești nădejdia pe viitor.*

*Să-ți zboare veșnic slava măreață
Și veacuri, Stalin, tu să trăiești.
Tu ne-ai dat drepturi, tu ne-ai dat viață,
Ne-ai dobândit-o și ne-o zâdești.*

*Și-ncă mai tare slava să-ți sune,
Că-n rând cu tine înaintăm.
Dar când s-o șere, viața ne-om pune
Tara slăvită s-o apărăm.*

*Se viață bună, Stalin iubit!
Ia deșe trajem mândra cântare
Și ne e mersu ghine pornit,
Vezi, ne-nflorește patria mare!*

Înțelegem, prea bine, sinceritatea strofelor stâlcite ca formă și exagerate ca fond. Da. Pentru evreii din U.R.S.S.

a fost o viață bună și fericită, nu ne îndoim, deși norodul băstinaș sănghera amarnic, deși închisorile erau pline de lume nevinovată. Cum, atunci, să nu-l ridice în slavă pe Stalin stimabilul domn Leib Cornfeld, când numele lui este "în luptă flagu măreț", când la "zăvoade și pe câmpie" Stalin apare ca "nădejdea pe viitor", când a dat frâu liber iudaismului, drepturi și puteri incomensurabile?

În altă poezie "Cântec despre Moldova sovietică", giuvaer de propagandă falsă și de sfrunțată minciună, Leib Cornfeld caută să ne descrie raiul bolșevic, să ne vrăjească auzul și să ne intunece vederile:

*Frunză verde grâu secară
Ne-a înflorit Moldova vara,
Ne-a înflorit și iarna iară,
Că înflorescă toată țara.*

*Toată valia înverzește,
Lucru în colhoz sporește
Și pe dealuri pânea crește
Și pe noi ne veselește.*

*Ne-a rodit, se-ndoaiе schicu,
Că republica-i voinică.
Ea tot crește, se ridică
Și-o slăvим că-i bolșevică.*

*Curge-n Nistru apa lină
Și în vale, în grădină,
Roade crengile închină,
Cu cântări ni-i țara plină.*

*Și republica-i împlută
Cu o viață nevăzută -
Viață veselă și-avută,
De Octeabru e născută.*

*Zi de vară, zi de soare,
Mândră zi de sărbătoare,*

*Trajem cânteșe și hore
Si ni-i viața floarea floarei.*

Ca să-ți dai seama de adevăr, e destul să treci prin satele transnistriene, să le vezi sărăcia, să pui mâna pe nevoiele blandului popor moldovenesc, cel dintâi venit pe meleagurile bogate, întinse până la Bug, să-i auzi rostind: "De când vă așteptăm!" sau "Tare am mai suferit!" Au suferit, răbdând, abia stăpânindu-și lacrimile și deznădejdea, revolta și pumnii.

Țară fără legături adânci cu pământul și cu mormintele înaintașilor, ce putea să rodească bun, în numele haosului și desfrâului, decât o cultură superficială și tendențioasă, o cultură zmulsă, cu rădăcini cu tot, din tradiție și crescută în hrube misterioase, la agonica bătaie a razelor pe care le difuza Kremlinul!

Cartea de *Cânteșe și poezii* a lui Leib Cornfeld nu ne mai miră...

(Transnistria, nr. 9, 22 septembrie, 1941)

D. ZAREŞNIAC

E unul din poeții transnistrieni, al cărui volum de versuri *Gându poetului* a apărut în 1939, la Tiraspol, în "Editura de stat a Moldovei".

De aceeași factură tendențioasă ca și "*Cântecele*" lui Leib Cornfeld, interesant și curios totodată, dirigitor al culturii moldovenești de peste Nistru, cartea susnumitului bard aduce o atmosferă insuportabilă, un iz de propagandă silnică, o inspirație superficială, pornită din hrubele interesului, a laudei meschine, fără de care "tătucul" de la Kremlin nu putea să răsuflă și să rumegă, ca pe o clăcă de fân, viitorul înnegurat al imensei Rusiei.

Total pornea de la Stalin. În jurul lui gravitau toate. Nu era cântăreț al țărănimii acela care nu i-ar fi dedicat culegerile de poezii sau nu i-ar fi proslăvit bunătatea, fama, sbuciumul pentru țară și umanitarism, dragostea pentru aproapele...

De aceea și Zareșniac, entuziasmat de legendara figură a "iubitului" Stalin, scrie:

*Păsim noi cu fală
Pe drumu-nflorit.
Cât este de ghine
La noi de trăit!

De tine, părinte
Și tată, cântăm.
Cuvintele tale
Cu drag le-ascultăm!*

*Cântăm cu iubire,
Că veseli săntem.
Că Stalin ne-nvață
Și trai bun avem!*

("*Cântec pentru Stalin*", pagina 4)

Sau:

*Ian te uită în grădină -
Pomii înfloresc.
Joacă, cântă și bătrânii,
Care-nțineresc.*

*După ziua de hodină
A munși iubim;
Pentru viața înflorită
Stalin, mânțănim!*

(“În ziua de hodină”, pagina 18)

Ca să vă dați seama până unde merge cu impertinența stigmatul domn Zareșniac — impertinență care caracterizează pe toți stihuitori sovietici — mă voi opri, popas fugativ, la poezia “Lui T.G. Șevcenko”. Din capul locului, autorul ne arată că:

*Multe poeme, chemând la răscoală
Ai scris într-a nostru folos.*

Cu alte cuvinte, necăjitul poet ucrainean, care a luptat pentru o Ucraină liberă, care a dorit salvarea poporului ținut în robie și flămânzit, ar fi fost “comunist” sau și-ar fi irosit trandafirii unei vieți nemiloase pentru cauza proletariatului inuman. Uită Zareșniac, uită cu desăvârșire că poporul ucrainean trăia în mizerie, că vroia să devină liber, că descătușarea era unicul lui vis? Uită că fiecare răzvrătire, bolșeviciei o potoleau în valuri de sânge, în deportări și temnițe grele?

Cum atunci se încumetă să spună că Taras Șevcenco a scris “într-a nostru folos”? Cum de-i strigă:

*Ești din mormânt pe-o minută, pe două,
Din Kanev, din locu slăvit,
Ești și-i vede mândra viață sei nouă
În satu bogat înflorit.*

Nu ne miră. De fel. Ci ne mărește disprețul față de orice lucrare de-a lor, față de orice vers — cuib de infecție și minciună revoltătoare!

(Transnistria, nr. 14, 27 octombrie, 1941)

“LUI STALIN TĂȚI ÎI MÂNTĂNIM...”

Avem dinainte, pe masa de lucru, n-rul 1 (1 ianuarie 1939) al searbedei reviste *Octea bri*, “Organul comitetului organizațional a scriitorilor sovietici din RSS Moldovenească”, tipărită la Tiraspol, cu caractere rusești, în editura *Socialisticina Moldavia* (Moldova socialistă).

La cea dintâi răsfoire, s-ar crede (dacă n-am băga de seamă mutrele lui Stalin-Lenin și învechita formulă comunista, ce te sfidează de pe copertă: “*Proletari din toate țările, uniți-vă!*”) că suntem posesorii unei puternice tribune literare, menită să ridice necăjita moldovenime transnistriană pe culmile gloriei eterne...

S-ar crede, accentuăm noi, deoarece realitatea e cu totul alta: crudă, dezamăgitoare, tristă. Aceeași realitate cu care ne-am obișnuit de mult. De care te izbești la orice pas făcut. Pe care o afli în manualele școlare, în cărțile de povestiri și versuri, pretutindeni unde atotputernicia bolșevică a dictat. Ce-i interesa pe ei, stăpânitorii acelui haotic complex de popoare, că literatura ajunsese o marfă de tarabă; că arta, altădată fala Rusiei, nu mai avea nici un Dumnezeu, nici o valabilitate, nici un sens universal, fiind înlocuită, pur și simplu, cu meschinele infiripări propagandistice?

Românii dintre Nistru și Bug, care, deși întemnițați, deși exilați, s-au arătat vrednici de strămoșii lor, rezistând și păstrându-și obiceiurile și credința, trebuiau să-și intoxice, cu de-a sila, sufletele mari cât Ucraina, citind slovă străină, slovă putredă și artificială ca și însuși răsăriteanul imperiu.

Iată, bunăoară, articolul de fond, care deschide *Octea bri*, revista scriitorilor sovietici: “*15 ani fără Lenin, pe calea leninistă*”. În loc de a fi o rază de lumină, de odihnă lăuntrică,

în loc de a te ridica peste mediocritatea cotidiană, peste flutuările efemerului, fiece rând, anapoda aruncat, te înfundă într-o băltoacă de gânduri ignobile, într-un verbalism sec și arogant, specific condeierilor din “paradisul roșu”.

Spicuim la întâmplare: “Lenin a murit, dar el trăiește în inimile truditorilor patriei socialiste și în toată lumea. Lenin a murit, dar lucru lui Lenin trăiește și triumfează, triumfează leninismul!” (Reproducem întocmai scrisul de limba pe care a oficializat-o regimul comunist în RSS Moldovenescă, n.n.)

O albă bucată, foarte interesantă, de “literatură” este și *“Jurământul tovarășului Stalin”*. Nu putem trece cu vederea nici *“Amintirea despre dânsii n-a murit (Aniversarea a douăzeșia din ziua ușiderii lui Karl Libknecht și Rozei Luxemburg)”*.

Aceasta, pentru că iubuții noștri cititori să se edifice întru ale scrisului bolșevic, unealtă josnică, pusă în slujba interesului și a crimei. Căci e o crimă fără seamă că să calci peste simțăminte curate, peste tot ce are sfânt și înalt un popor, indopându-l, în schimb, cu aberațiile, cu nălucirile tale, cu visurile irealizabile care numai tie îți aparțin.

Poezia a fost hărăzită cu același sumbru destin. Poate prea sumbru. Fiindcă muzele șopteau la urechile stihitorilor doar osanale mieroase în cinstea “tătucului”, doar “fericirea” și “belșugul” (vai, ce belșug!) poporului rus, care astăzi își face cruce la toate ungherele, că războiul îl scapă de robia Satanei.

S. Moțpan, la pagina 43, publică următorul prinos: *“Lui Stalin tăți și mânțănim”*. Cele șase rânduri de la urmă sunt nespus de hazlă și e bine ca să fie cunoscute:

*“Sărașii traiu au prefăcut
Din trai amar în trai avut.
Sântem conduși de un om mare -
Lui Stalin tăți și mânțănim!
Că Stalin este-a nostru soare,
Cu dânsu vesel noi trăim!”*

Ne miră din cale afară, cum de au putut să fie admise, atunci, frumoasele versuri *În nopțile de vară*, iscălate de V.Barcari — cele mai bune din cuprinsul revistei-, care nu pomenesc nici de Stalin, nici de colhozuri, nici de “*armia bolșevică*”:

*“Noaptia lină, noaptia caldă
Tot pământul a-mbrăcat.
Mândre-s nopțile de vară;
Șeriu larg e instelat...”*

*Cântă păsări în grădină,
Aburește vântu-nșet.
Vezi, răsare luna lină
Dintre lanuri și brădet.”*

Ne miră, totodată, și cele câteva poezii populare — “narodnișe”, zic ei, pe care le publică la sfârșitul numărului M.Oprea și despre care redacția spune: “Noi nu ne apucăm să facem analiza cânteșelor estia, dar vrem numai să subliniem însemnatatea folclorului, cânteșelor și povestirilor narodnișe, care ne ajută a invăța trecutu...” Ne oprim aici. Da, folclorul transnistrian e de o însemnatate colosală și nu numai că “ne ajută a invăța trecutu”, dar ne scoate în evidență sufletul Nealterat al moldovenilor, comoara lor de gânduri și simțiri, care n-au putut fi înfrânte, schimonosite, inlăturate, cu tot opresul, cu toate vicisitudinile...

(Transnistria, nr. 12, 13 octombrie, 1941)

“LIMBILE DE FOC”

În falanga promotorilor scrisului transnistrian — destul de anemic și lipsit de pecetea unei autenticități valabile, care să poată răzbate dincolo de hotarele țării de baștină — Tânărul Nistor Cabac, alături de poetii S.D. Dumitrașcu și V. Barcari, ocupă un loc de frunte, căutând să ridice, atât cât l-au ajutat puterile, artificiala literatură dintre Nistru și Bug, încăpută pe mâna iudeo-comuniștilor și sortită, de la început, unui eșec fără margini.

De străinii, veniți de aiurea și cu veleități dictatoriale în ce privește diriguirea slovei moldovenești, nu mai vorbim. Nu căutăm să le judecăm aportul lor negativ de o grosolană obrăznicie, nici să le descifrăm sensurile strădaniei lor oculte, prin care voiau să dinamitezze, să înăbușe întreaga spiritualitate românească din Transnistria lui Duca-Vodă, pentru a introduce mai ușor virusul nebuniei bolșevice, otrava unor credințe diabolice.

Întrucâtva au reușit. Dar cum? Rezultatele experienței celor 23 de ani de “paradis sovietic” — în care momelile lingușitoare sau pumnul ce nu-ți dădea răgaz să-ți dezvăluie adevărata simțăminte, jucau un rol deosebit — s-au arătat nule și numai cei trimiși la școli superioare (o minimă parte) au putut fi convertiți, dacă putem numi *convertire* operele lor searbăde, închinate traiului fericit din U.R.S.S., Secerii și Ciocanului.

Cert este, însă, că poporul, anonima masă de jos, răbdătoare și neclintită, a rămas aceeași. Sufletul n-a fost în stare să i-l cumpere tovarășii moscoviți, cu toată propaganda și cu toți banii azvârliți cu nemiluita. Viitorul apropiat ne va arăta că *renașterea*, vântul totalei primeniri, de acolo,

din tărâname va porni, de la umbra vetrelor peste care flutură astăzi luceafărul biruinței românești.

“*Limbile de foc*” ale lui Nistor Cabac întăresc spusele noastre și scot în evidență roadele unei atari experiențe de o izbitoare inutilitate. Poetul — care e la celălalt capăt al artei pure — nu știe să cânte *decât* false binefaceri comuniste, glorificând un regim inuman, putred și distructiv. Afară de 2-3 scăpărări poetice de reală valoare (Exemplu: “Surâde vesel soarele-intre nourii/ Și-i mușcă el, fi face rupti, zdrențoși” sau “Soarele râde și seamănă ore” sau “Tractorul cu șelele grase/ sloboade prin buzele vinete fum”), celelalte versuri sunt moarte, prozaice și impestrițate de lăudăroșenii comuniști, ca următoarele strofe din “*Lelița Maria*”:

*O, vara aceasta a fost bolșevică,
Ea multe grăunțe în snopi ne-a adus,
Iar lângă recolta înaltă, voinică,
Lelița Maria mai este un plus.*

*Ea-n toată minuta a fost de atacă
Și între snopi ca o mamă a fost!
Ea are purcică, ea are o vacă
Și pâne destul a primit din colhoz.*

Volumașul despre care vorbim, tipărit în 1934, la Editura de stat a Moldovei, sub directa supraveghere a poeților Lehtțir și Goldenberg, cuprinde zece “poezii”, toate referindu-se la fabrici, colhozuri, mitraliere, calea sovietică, partid genial, roșia câmpie, proletari, etc. Ne vom opri la “*Draga primăvară*”, crezând că vom avea fericita bucurie de a scăpa de propaganda sovietică, mă rog, că în sfârșit vom putea gusta farmecul unui pastel. După ce întâi ne spune:

*Iarbă rece, cu zăpadă,
A sosit la noi în prag,
Suluri dalbe stau pe stradă
Și sub roate se desfac,*

autorul sare la strofe de acestea:

*O, drăguță primăvară,
Vino repede-n colhoz,
Despre tine noi aseară
Hotărâre nouă-am scos:*

*Să ne-ajuți în semănare
Grâne-n câmp să ne sădești.
Să-mbrăzdăm masivul mare
Și cu noi tu să trăiești.*

*Primăvară bolșevică
Comsomolu-i șeful tău.
Pregătirea-ți e voinică —
Bat fierarii în ilău!*

Lipsind sufletul sau, mai bine zis, întunecându-l, iată ce "comori" au putut căpăta bolșevicii. Iată cu ce au voit să îmbogățească literatura moldovenească transnistriană. Mai încape vreo îndoială de mărimea "idealismului" lor și a intențiunilor perverse?

Transnistria se scutură astăzi de păclele trecute, așteptându-și cântăreții adevăratelor ei comori...

(Transnistria, nr. 16, 10 noiembrie, 1941)

O REVISTĂ PENTRU TINERET

Pe masa de lucru am colecția întreagă a revistei literare-sociale *Scânteia leninistă* din anul 1936, care apărea la Tiraspol, o dată pe lună și avea drept redactor răspunzător pe Baravețchi. Acest "Organ al Comitetului Regional al ULCITU și Com. Nor. de Instrucție din RAUM" contribuia enorm de mult la *educația comunistă a generației tinere*, a pionerilor și elevilor, din care se recrutowau, mai târziu, conducătorii și camarazii politici, stâlpii de bază ai statului bolșevic.

Cine sunt tinerii pioneri? Iată ce explicație găsim într-un articol din numărul 11: "Tinerii pioneri sunt acei copii care, uniți în grupe, făuresc din sine oameni sănătoși, invățați, culți, devotați cauzei lui Lenin-Stalin, cu voință neclintită, demnii de a fi schimbul comsomoliștilor și membrilor de partid. În măsura puterilor lor, tinerii pioneri ajută partidului și komsomolului de a organiza și educa în spiritul comunist pe copiii sovietici".

Citind rândurile care urmează cu atenție, o să vă puteți da seama de felul educației primită de acești pioneri și de rezulttele ei dezastruoase, în ce privește domeniul intelectual, domeniul care cere muncă, destoinicie și dragoste fără margini în toate. Cum să progreseze cultura sovietică, cum să depășească efemerul, când stăpânii imensului conglomerat de popoare nu-și băteau capul decât cu propaganda și uneltirile, când la școală se propovăduia ura și anarhia, când se făceau întreceri între tineri pușcași, iar sufletul era trecut cu vederea, când se scria: "Noi vom ajuta și pe alți copii, ca și ei să însușească tehnica militară. Noi trăim lângă graniță și de aceea sarcina fiecărui pioner este să învețe și să impună exact."

Nu e de mirare, deci, totala disprețuire a frumosului, a moralului, această intoarcere la primitivism și bestialitate, atenția pe care o arată față de "trăgătorii dibaci", lipsa de cultură serioasă și multe altele. Și-apoi, la dreptul vorbind, ce lucru bun putea să răsară în Rusia, când mintea tuturor comuniștilor frământa gânduri războinice, când fiecare muncitor visa să cucerească universul? Tineretul era îndopat cu atari cuvinte: "Noi, copiii din țara sovietică, iubim marea noastră patrie. Sântem gata să dăm pentru dânsa totul, iar dacă va trebui, vom da și viața. Din tinerețe ne călim corpul nostru, dezvoltăm în vine îndrăzneală, prietenie, insistență, adică calități de luptăș al Armatei Roșii. *Studiem arta de tragere și fiecare din noi luptă ca să devină pușcaș voroșilovist Tânăr.*"

Despre literatură nici nu mai vorbim. Căzută pe mâna tuturor nechemaților și străinilor, departe de a ajunge la un nivel superior de artă, ea se reduce doar la imnuri și osanale pentru Stalin, "binefăcătorul" norodului; doar la poezii de felul acesta, cloicotind de ură și răzbunare (citez fragmentar):

*Se topește noaptea rourată,
Ziua-ncet se naște între frunzi,
Iar sub talpa tancului se vaită
Iarba-n văi și florile pe munți.*

*Merg oștenii în pohod, departe,
Cum au mers în anii de război.
Simt și văd vigoare mare, frate,
Care-acuma bântuie în noi!*

*Nu vini, Japonie bătrână,
N-arunca pasat de plumb, în vânt,
Robii tăi au scânduri și țărână
Ca să-ți facă-n Tochio mormânt!*

(N.Elenescu "Pedestrimea roșie")

Sau “*Basarabia*” de Dumitru Stoica:

*Eu stau la mal, mă uit la Nistru,
Să tristă inima-mi este.
Eu simt pe cela mal amarul:
O, câte fete și femei, neveste*

*Si toți, flăcăi-bărbați de seamă
Se zbat în lanțul boerimei!
Ca și malul de aramă
Îi apasă birul, piatra crizei.*

*Si azi și mâne și așteaptă:
Tot foame, biciul de jandarm.*

.....
*Va izbucni în flacără vr-odată
Si țara liberă va fi!*

Acolo, însă, unde sovieticii se întrec pe sine, sunt *minciunile* cu care au dus de nas masa compactă a poporului de jos, naiv și credul, pe care le-au pus în circulație cu un diabolic meșteșug. Astfel, în *Scânteia leninistă* (n-rul 3, martie 1936) aflăm că “elevii din Basarabia trag foame”, iar “sărăcia este atât de mare, că toate străngerile acestea (adică: făină de grâu, păpușoi, zahăr, etc.) nu sunt în stare să hrănească măcar a suta parte din cei adulți și copiii flămânzi”. În alt număr se publică o “scrisoare a unui copil din Germania”, care caută să arate pionerilor sovietici că “în Germania bântuie șomajul, prin orașul nostru umblă sute de șomeri și tatăl meu acum lucrează numai trei zile pe săptămână. El mai înainte a fost la închisoare”. Și termină: “Eu voi lupta împreună cu tata, pentru ca Germania să devină sovietică cât mai repede.”

Vă închipuiți caraghioslăcul. Comentariile sunt inutile.

(Transnistria, nr. 21, 17 decembrie, 1941)

ORIENTĂRI

În Transnistria, despotica stăpânire comunistă s-a lovit, chiar dintru început, de o mare rezistență, de o vigurozitate autohtonă nebănuitură, de o uriașă spiritualitate românească, etern valabilă, cu rădăcini adânci în tradiție și în duhul renăscător al Neamului. Strâns legați de pământ și de milenara credință străbună, moldovenii plaiurilor noastre răsăritene au rămas — cu toată plăcitoarea propagandă bolșevică — aceeași: drepti, neșovăielniți, senini; absenți atât în fața minciunilor, cât și a momelilor, disprețuind temnițele și moartea.

Literatura, prin care au încercat să convertească, întrucâtva, norodul dintre Nistru și Bug, era lipsită total de sămburele autenticului și nu pornea de la brazdă, de la doină, de la suflet. Falsă, amorfă, tendențioasă, era mai mult o unealtă în mână conducătorilor, un mijloc de a ține în întuneric, într-o stare de primitivitate deplorabilă, pe vrednicii urmași ai lui Duca-Vodă. Proslăvea regimul. Ridica osanale tătucului Stalin. Condusă de minți inconștiente, fără o cultură temeinică, stranie, cânta omorurile, tancurile, revoluția. Cânta setea de sânge și de răzbunare.

Văzând că populația românească, singura băstinașă, nu ia în seamă cloicotul, frământările lor perverse, bolșevicii dezlănțuie satanic o aprigă prigoană, care aduce — scrie N.P. Smochină în studiul *“Institutul de cercetări științifice din Republica Moldovenească”, 1938* — și urmărirea oricăror publicații românești: “Operele scriitorilor români sunt interzise, iar cele de prin bibliotecă stau sub lacăt, deși dispozițiunile recente au decretat adoptarea clasiciilor naționali. Multe popoare ca cele din Republica Careliană,

Azerbaidjană, Armeană, etc., au introdus, în consecință, clasicii finlandezi, turci sau armeni. Moldovenilor, însă, li s-a interzis, dându-li-se în schimb clasicii ruși, în traducere".

* * *

Spre care țăruri va porni literatura transnistriana de mâine? Unde va ajunge? Deocamdată se află într-o fază embrionară. Dibuie. Și are de trecut nenumărate obstacole. Totuși nădăjduim, între zăriind la orizont îmbucurătoare perspective. Fiindcă transnistrienii sunt oameni de vaste posibilități și resurse creațoare. Sunt de o unică bogătie interioară. Sunt muncitori. Nu cunosc influențele venite de aiurea și dăunătoare bunului mers al literaturii. Nu cunosc răutatea.

La țară, acolo unde e matca celor mai sănătoase purcaderi, stau neexploatare imense zăcăminte folclorice. Să se pornească de jos. Deoarece inima poporului — departe de compromisuri și superficiale năzuinți — bate vulcanic, în ritmul întregii suflări românești. Să se pornească de la caracterul specific național, de la vâna de viață, profund umană, a poeziei țăranului nostru de peste Nistru.

În scurt timp, perseverând, se va ajunge la o treaptă de creație superioară. Literatura va fi un complex fericit al geniului transnistriean. Va purta, ca pe o mândrie, pecetea autohtonismului. Va vibra de curată simțire românească. Va aduce o netăgăduită mireasmă, un aport din viața spirituală a națiunii. Viață nouă.

(*Transnistria*, nr. 22, 25 decembrie, 1941)

LIMBA NOASTRĂ

La primul Congres național de pe pământul Transnistriei, ținut la Tiraspol în ziua de 17 decembrie 1917, s-a cerut din partea reprezentanților norodului moldovenesc, între altele, împlinirea următoarelor dorințe sfinte: a) Să se ridice școli în limba poporului băstinaș și cu caractere latine; b) Slujba bisericească să se facă, de asemenea, în limba moldovenească; c) Judecătorii să judece în limba moldovenească, având legi traduse pentru ei anume; d) Doctorii să nu fie străini de limba fruntașă a provinciei dintre Nistru și Bug.

Cu alte cuvinte, în acel falnic început de redeșteptare națională, transnistrienii, conștienți de originea lor națională și de drepturile lor istorice, au căutat, într-o oarecare măsură, să scuture jugul străin, să păsească spre o viață mai bună, să înlăture valul de intuneric și să aprindă, pe firmamentul meleagurilor noastre orientale, candela limbii moldovenești, a graiului autohton, păstrat din moși strămoși ca o comoară de preț.

Își dădeau seama, cu toții, că un neam poate merge împotriva celor mai crâncene adversități numai prin păstrarea limbii; că un neam trăiește prin limba lui proprie și nu printr-un grai de împrumut; că, altfel, îți pierzi rădăcinile, contactul spiritual cu comunitatea din sânul căreia faci parte și te instrăinezi.

Bolșevicii ce-au urmărit, însă, în decursul celor 23 de ani de diabolică stăpânire, dacă nu înstrăinarea prin limbă a moldovenilor din Transnistria? Cunoscând prea bine năzūintele românești ale supușilor lor din stânga Nistrului, cât și dorul de emancipare al acestor îndărjiți stâlpi ai latinității, conducerea slavo-bolșevică vroia distrugerea completă a limbii

românești și îndepărarea ei din școli și din instituțiile publice. În ce fel? Stâlcind-o, schimonosind-o. Trâmbitând în lumea întreagă o sfruntată minciună: că limba moldovenilor este cu desăvârșire deosebită de cea a fraților din dreapta Nistrului, fiindcă românii și moldovenii sunt două popoare deosebite.

Pentru a ajunge la un liman favorabil cauzei lor nefaste, pentru a adăuga o "biruință" în plus la politica lor de opri-mare a naționalităților, filologii bolșevici au făcut o mare descoperire: transnistrienii nu vorbesc dialectul moldovenesc, ci au pur și simplu o limbă independentă. Aceeași descoperire s-a putut constata și în Basarabia, după 28 iunie 1940, când aceeași "savanți" sovietici au forțat impunerea dialectului moldovenesc basarabean drept o "limbă independentă". Puțin ii interesau justele afirmații ale scriitorului rus T. de Pauly, care înaintea lor s-a convins că "limba română vorbită în Basarabia este aceeași ca în Moldova". Deci moldovenii, basarabenii și transnistrienii vorbesc o limbă comună, fiind frați de același sânge.

E interesant, totuși, că bolșevicii, deși aveau în față folclorul transnistrienilor (care este oglinda fidelă a simțămintelor lor românești și are atâtă asemănare cu folclorul din restul țării), s-au complăcut în apele celor mai stranii neadevăruri, numai ca scopul lor josnic de cotropire să se poată infăptui.

Să ascultăm o doină, cântec smuls din inima chinuită, dar răbdătoare a țăranului transnistrian, și vom vedea că orice român, din orice colț al pământului românesc, o înțelege, o simte, o îndrăgește. Să colindăm câteva sate de peste Nistru și să stăm de vorbă cu moldovenii locului. Rămânenem uimiți de frumusețea limbii, care s-a păstrat neșirbită și ale cărei cuvinte sunt în intregime de origine latină.

Scriitorul rus Krușevan o spune răspicat, de altfel: "Rudenia apropiată a limbii moldovenești cu limbile de rădăcină latină, îndelunga așezare aici a legiunilor romane, însuși numele de "Rumâni" (Romani) nu lasă nici o indoială de originea acestui neam de la popoarele romanizate, care

Imi bate inima la Bug

locuiau Moesia și Dacia lui Traian, și de la coloniștii romani. Ei vorbesc o limbă latină stricată. Limba lor a păstrat mai multă originalitate din limba veche romană, decât chiar limba italiană“.

Mai este nevoie de vreun alt comentariu?

(Transnistria, nr. 65, 29 octombrie, 1942)

II

POEMELE TRANSNISTRIEI

II
ПОМЕЛ
ІЗІЯНГАН

TRANSNISTRIA

Te simt cum crești în mine, auroră,
Cum zămislești neliniștilor proră,
Cum pui pe fiecare amintire
Un strop fugar din sfânta ta iubire.

Spre care zodii visul să te crească?
Vreau cântecul și stepa românească.
Vreau să-ți cutreier largurile blonde,
Ca niște mari corăbii vgabonde.

Și într-o zi de toamnă-apropiată
Ți-oi strângе-n brațe zariștea bogată;
Pământul plămădit din dor și oasă
L-oi preschimba în falduri de mătasă.

Și-apoi în suflet te-oi piti pocladă,
O, țara mea de vifor și baladă, —
Și te-oi purta-n peregrinări deșarte
Pân' dincolo de viață și de moarte!

(Transnistria, nr. 3, 11 august, 1941)

NOAPTE PE BUG

Sunt numai eu și cântecul aici.
Dau zvoană-n noapte greieri și pitici.
De peste Bug, cădelnițează stepa;
În gând mi-apare umbra lui Mazepa.

De unde vine-atâta pace, Doamne?
Reminiscențele se pierd în noi, ca niște toamne,
Și-aici, sub zodia de mâini cu flori sublime,
Sunt numai eu și cântecul — sau, poate, nime...

(Transnistria, nr. 10, 29 septembrie, 1941)

AMURG LA TIRASPOL

Şi-au scuturat salcâmii hlamida lor cu salbe.
Mi-s visurile negre, mi-s visurile albe.

Pe intomnata stradă trec prizonierii — turmă
Şi drămuie-şि, tristeţea, lăstunii pe de urmă.

Te voi chema din stepă, domniţa mea? De unde
Să-ţi pritocesc, sub falduri, luminile profunde?

Burează ca-ntr-o carte, cu amintiri uitate.
Tiraspol. 5 Septembrie. Amurg. Singurătate.

(Transnistria, nr. 13, 20 octombrie, 1941)

RĂSĂRIT

Primăvară-i. Înmuguresc doruri pe Nistru, pe Bug,
Iar caisul adună țăndări de-azur în corolă.
Amintirea mă cheamă înapoi, ca un tremur
de stânsă violă.
Istoria s-a înhămat, de dimineață, la plug.

Veac Tânăr urcă pe muchii de cremene-n soare,
Subpământeana zbatere a strămoșilor mei.
Aștept să răsară, din neguri, luceferii grei...
— Tara sau, poate, inima asta mă doare?

(Transnistria, 6 iulie, 1942)

PĂMÂNT MOLDAV

Sub ceruri de moină
Greu șerpuie drumul.
Mă-ntunecă fumul
Și tremur. O doină,

Un cântec de fată,
Coboară pe ape.
Aproape-i, aproape
Istoria. Cată

Din lumi neștiute
O stea. Voievodul
Doar țărna e. Rodul
Îmbrăтоșă ciute

De aur. O nalbă
Pălește. Și, verde,
Prin ierburi se pierde
A Bugului salbă...

(*Transnistria, nr. 37-38, 1942*)

CEAS TAINIC

Pe Nistru e seară.
Cad neguri bogate.
O singurătate
De plumb, mă-mpresoară.

Hei, unde sunt, unde,
Domnițele brune
Și vornicii? Spune!
Tăcerea se-ascunde

Prin scorburi și gême.
Greu huruie veacul.
De aur, iatacul
Cu falnice steme,

Cu patimi și vise
În goluri dispare.
E-aceiași uitare:
Stăpânul ucis e.

Și neguri bogate
Pe Nistru se lasă.
Mi-e sufletul casă
Și singurătate...

(Transnistria, nr. 53, 6 august, 1942)

III

EDITORIALE NESEMNATE

(apărute pe prima pagină
a săptămânalului *Transnistria*)

PIETRE DE HOTAR LA BUG

În pofida tuturor greutăților aspre, în pofida obstacolelor și a înverșunării rezistențe inamice, ostașii români și-au făcut datoria cu eroism și abnegație, biruind.

N-au dat înapoi. Nu știau ce înseamnă fuga și lașitatea. Haiduci de cremene și gând vulcanic, s-au luat la trântă cu destinul. Trebuiau să arate lumii capacitatea războinică a Neamului. Trebuiau să spele o rușine, să rupă, pentru totdeauna, cătușile unor nedreptăți fără seamă.

Moartea, pământul și apele, întinderea vastă de sub cerul Transnistriei, le-au fost prieteni și hodină sufletească. Erau mândri, fiindcă slujeau un ideal sublim, o sfântă cauză.

Hrisoavele colbăite de vreme stau mărturie temeiurilor noastre, statorniciei noastre până la Bug, până la hotarul răsăritean al Istoriei, ca niște curcubeie de lumină.

Jertfele dăruite veșniciei nu răman zădarnice. Ele sunt pietre de hotar. Sunt pomada tămăduitoare a infrângerilor trecute. Sunt fundamentul pe care vom clădi mâine, într-o nestăvilită exaltare, bătrâni și tineri, Țara cea nouă, Țara nădejdilor și a viitorului.

(Transnistria, nr. 4, 17 august, 1941)

SĂ SLUJIM TRANSNISTRIA

Mergem acasă, pe pământul tainelor și al făgăduinței, la umbra vetrelor părăsite. Anii de bejenie, de crudă și insuportabilă adăstare, rămân în urmă, însângerăți, ca niște amintiri inutile.

Trecutul nu ne mai doare. Viața de zbucium nu ne mai însăşimantă. Suferința și lacrimile ne-au întărit sufletele. Ne-au deschis ochii pentru zilele ce vor veni, zile de muncă neprecupeștită și de totală dăruire.

Transnistria este iarăși a noastră. Transnistria, țara holdelor, țara doinelor, țara dragostei și a bunătății nemăsurate.

Peste un milion de frați obijduiți așteaptă mântuirea, așteaptă dreptatea istorică. Să le-o dăm. Fiindcă durerile lor sunt durerile noastre. Speranțele lor sunt speranțele noastre.

Toate puterile, ființa totală, să ardă făclie imensă pe altarul Neamului renăscut. Să devinem celule vii, spirite creațoare, oameni de caracter.

- Să slujim Transnistria. Până la epuizare. Cu jertfa cuvenită săngelui vărsat intru ridicarea ei. Să facem, din înțelenitul ogor transnistrian, un colț de rai, o binecuvântată Țară Românească, având flăcăi voinici, gata oricând de luptă, de moarte și de inviere.

Așa să ne-ajute Dumnezeu!

(Transnistria, nr. 5, 25 august, 1941)

ÎN SATUL LUI TOMA JALBĂ

De două săptămâni cutreierăm într-o plaiurile Transnistriei, bogatele plaiuri moldovenești dintre Nistru și Bug, cu fântâni răcoritoare la răspântii de drumuri, cu oameni pașnici și primitori, care și-au cultivat credința statornică în Dumnezeu și Neam.

Aceeași bunătate proverbială, același suflet curat și darnic, aceeași inimă caldă, de pe fiecare meleag însorit, unde pasul României calcă astăzi, din nou stăpânitor, din nou poruncitor.

În satul lui Toma Jalbă, sat mare și frumos, înhorbotat cu grădini mirosoitoare, a trebuit să stăm mai mult, de parcă ne-ar fi îndemnat o voce lăuntrică sau cine știe ce șoaptă tăinuită a Istoriei. A trebuit să prelungim popasul între gospodarii vânjoși, cu vorbă molcomă, cronicărească, pe care greutățile vieții instrăinate nu i-au putut înfrângere, nici îndepărta de vechile obiceiuri, de comorile spiritualității noastre.

Da. Au nădăjduit. Toți. Cu încăpătinare. Cu o prometeică însângerare. Siguri de luceafărul apropiatei biruințe. Au nădăjduit tăcând. Sfidând lacrimile. Sfidând nemernica asuprire rusească.

Coșmarele, nălucile și suferința au știut să le ascundă adânc, au știut să le prefacă, în urma oștilor dezrobitoare, în imnuri de slavă și mulțumire, într-o năvalnică și irezistibilă bucurie.

O, inimă bună și răbdătoare, inimă caldă, inimă trudită de țărani, vom fi în stare să-ți tămăduim rănilor și, ca unui părinte sfânt, să-ți le sărutăm?

(Transnistria, nr. 8, 18 septembrie, 1941)

VIETI DE LEGENDĂ

Lângă tâmpla troienitei lor zbateri, lângă inima anilor irosiți printre cântece și inefabile ascensiuni, cerul transnistrian își flutură luminile de argint și povețile.

Sunt mulți. Sunt tari. Aureolați de parcăr scoborî din legendă vifornică, de pe înălțimile unor veacuri hotărătoare. Slujitori ai credinței străbune, neinfrițați luptători, vârstnici păstrători de slovă și rezistență daco-romană, bătrânii satelor de curând dezrobite sunt temelii de viață nouă, de nou destin românesc, crescute catapeteasmă între Nistru și Bug.

Ei știau prea bine că fericirea țărănimii, fericirea pământului ospitalier și drag, aduce fericirea întregului Neam, aduce zori de redresare națională. De aceea, fără crâncire, sufletele lor au măcinat, zi și noapte, gorgane de suferință mucenicească, oploșind, ca pe niște nepieritoare comori, bunurile spirituale ale rasei noastre în Răsărit.

N-au putut concepe imposibilul. N-au vrut să-l conceapă. N-au așteptat nici o răsplată. Fiindcă nu erau legați de materie. Fiindcă se jertfeau unui viitor mai bun, unui ideal. Fiindcă țara le era pe buze ūer și doină.

Moartea? Au primit-o ca pe un balsam. O descătușare. Atâtă tot. Un pas înainte. O victorie chiar. Eterna victorie a morții. Eterna victorie a vieții, care rabdă și tace, care săngeră și învinge...

(Transnistria, nr. 9, 22 septembrie, 1941)

ACUM ORI NICIODATĂ!

A fost o înclăstare uriașă, o supraomenească destindere, acolo, la marginea de răsărit a sufletului daco-roman, pe pământul unde infloreau, din nou, bucuriile și libertatea, cinstea și adevărul.

Hotarele false, hotarele unei lumi despotice, s-au sfărâmat ca niște năluciri ale trecutului, ca un blestem, neputând rezista elanului și tinereței, care fierbeau în sângele flăcăilor noștri dezrobitori, porniți să iee cu asalt Istoria.

Suntem mândri. Ne pot înțelege, oare, mințile scămoșate, părtinitoare? Suntem redute de cremene. Stânci de granit. Fiindcă am rămas aceiasi. Mereu aceeași. Cu toată năpasta și opresul ce ne-au înlanțuit. Cu toată vicisitudinea veacurilor.

Nu, sufletele nu le-am vândut pe bani. Pe comodități efemere. Pe nemuncite comori. Sufletele noastre au ars canadelă de aşteptare la icoana unui viitor mai bun, la icoana unui viitor mai uman și mai drept. N-au putut fi cucerite cu armele. N-au putut fi îngrenuncheate cu executările. N-au putut fi înfrânte cu exilul.

Am știut să răbdăm. Am știut să oploșim la piept, ca pe o pasăre Foenix, ca pe un pierdut talisman, siguranța biruinței finale.

Astăzi, palmele crăpate de vânt și ploi nu ne mai dor. Nici inimile. Astăzi ne-a învrednicit Dumnezeu să ne vedem visul cu ochii. Să salutăm, sărbătorește, luceafărul care a răsărit.

Români! Acum ori niciodată. Vrem osemintele voievodale laolaltă. Vrem tricolorul pavăză pentru toți. Vrem România mai sus. Mai mare...

(Transnistria, nr. 10, 29 septembrie, 1941)

PĂMÂNT SFINTIT

În Transnistria, de la un capăt la altul, ca o imensă hlamidă, s-au statornicit legendele. Ocrotitoare. Inefabile. Mari. Legendele noului destin românesc. Legendele ascensiunii noastre în veac.

Jertfa n-am precupețit-o. Niciodată. N-am precupețit, pe câmpurile de bătaie, sub șuerul infernal al obuzelor, dăruirea sublimă a cărnii și-a sufletelor infrățite cu suferința, infrățite cu eroica adăstare.

Martore ni-s paginile hrisoavelor colbăite de vreme. Martor ni-i pământul plămădit din oase, din dragoste de țară și lumini subterane.

Peste Nistru, până hăt departe, dincolo de Bug, e numai olat moldovenesc. Numai țărână moldavă. Sfânta și imaculată țărână. Întru descătușarea ei au luptat și-au murit, cu zâmbetul pe buze, români de pretutindeni, înfierbântați de un ideal comun: *biruința cea mare*.

Trup din trupul Neamului săngera *acolo*, unde hoardele roșii au distrus, din temelii, orice urmă de civilizație. Unde bisericile stăteau ferecate. Unde norodul pravoslavnic nu mai avea nici o rază tămăduitoare. Unde Dumnezeu era scuipat și huiduit.

Ah, țară a inimii, Transnistrie! În fiecare seară, 21 de ani, intruna, văduviți de bogăția plaiurilor natale, de bătătura copilăriei fără griji, te-am purtat în adâncul ființei, ca pe-o icoană, ca pe un maldăr de falnice visuri. Da, 21 de ani, intruna, nălucile însingurărilor noastre te-au chemat. Ti-au strigat numele, Transnistrie. Numele și drepturile tale. Istoria ta. Voevozii....)

Îmi bate inima la Bug

A noastră ești. Numai a noastră. Te strecori cântec — în fibre și crești — dor, munte de dor, munte de cremene, Transnistrie, pământ sfînțit, fermecătoare grădină a sufletului moldav...

(Transnistria, nr. 11, 6 octombrie, 1941)

CRAINICII VIITORULUI

În urma titanicelor lupte din Răsărit, meleagurile transnistriene, dezrobite de jugul umilitor al bolșevismului, răsuflă ușurate. Un soare nou, o viață nouă, de sublimă și neîntrecută înăltare, clocotește sub fiecare brazdă reavănă moldovenească, în inimile tuturor fraților noștri, ținuți în intuneric și obidă ani fără număr.

Bucuria este mare. Nespus de mare. S-a întors Dumnezeu. S-au întors sprijinul și mângâierea țărănimii. S-a întors dreptatea și s-a făcut lumină. O lumină ce nu putea fi niciodată înfrântă de oarbele puteri ale Răului. O lumină plămădită din jertfă și sânge.

Zilnic, între Nistru și Bug, ca o răzbunare a umilințelor trecute, în dangătul melodios al clopotelor și în duioasele cântări bisericești, are loc încreștinarea a sute și mii de copii, în adâncul flinței cărora bestiile comuniste au căutat să infiltreze ura demonică împotriva cerului oblăduitor.

Rezistența moldovenilor, tăcută și demnă, le-a zădărnicit planurile. Pentru totdeauna. Ne-o dovedește entuziasmul pe care îl găsim până și în cea mai umilă colibă de țăran. Ne-o arată, cu prisosință, pruncimea, fragedele vlăstare transnistriene, crainicii de mâine ai biruinței totale.

Ei sunt viitorul. Ei sunt nădejdea. Ei sunt țara. Țara visurilor. Țara cântecului nostru. Sunt plămada neîntinată a suferinței prin care au trecut, fără văicăreli, fără crâncniri și lacrimi.

Lor să ne prosternăm. Cu toții. Fiindcă în tinerețea și nevinovăția lor stă fericirea neamului românesc.

(Transnistria, nr. 12, 13 octombrie, 1941)

GRĂIRE DREAPTA

Trăim vremuri de sărbătoare și glorie sfântă. De mari prefaceri sociale. De râvnite ascensiuni. Transnistria freamătă de la un capăt la altul, de la Moghilău și până-n Odesa, ca o primăvăritică boare, ca un cais înflorit. Surlele biruinței nu mai conținesc, de parcă tările cerului s-ar desface în țăndări miraculoase, de parcă morții căzuți pe câmpurile de onoare și-ar cere dreptul la viață.

În această toamnă târzie, cu funigei și aur destrămat, peste întinderi rupte din bătrânești letopisețe, un ritm nou, colcăitor, vulcanic, mustește din pieptul fiecăruia bulgăre de tărână, de sub lespedea fiecăruia mormânt voievodal.

Răsună dulcele, surghiunitul grai moldovenesc, astăzi voinic, stăpân, neincătușat. Răsună ca o răzbunare a umilințelor și a jugului. Ca o sublimă cucerire a destinului.

Destul am răbdat. Destul ne-am ascuns lacrimile, mărgăritare, nălucile visurilor noastre imaculate, în străfunduri de suflet — zestre pentru viitorime, comoară și zâmbet destoinic.

Destul. Imperiul crimelor agonizează. Se prăbușește — jucărie stricată și falsă. Libertatea, eterna libertate ne surâde ca o mamă. Ne îndeamnă la muncă și ne însuflățește.

Școala românească, triumfătoare — școala simțămintelor alese și a caracterelor granitice — își deschide porțile luminii, porțile credinței în Dumnezeu și în Neam.

Fiii satelor moldovenești, toți acei care vor să-și adape sufletele în apa de cleștar a slovei latine, aleargă, entuziaști, ca pentru împărtășanie.

Învățătorii, până ieri îndepărtați de la matca stră bună și puși să lupte împotriva limbii de baștină, împotriva grăirii

drepte, uriașă bucurie și-o înneacă în suspine și în fremătătoare dragoste. Dragoste de frate. Dragoste, care este a pământului și a noastră!

Cum să le mulțumim?

(Transnistria, nr. 13, 20 octombrie, 1941)

VITEJIA DREAPȚĂ BIRUIEȘTE!

Nu. Nimeni nu ne poate nega pacifismul, larghețea sufletului ori amiciția neîntinată. Deși ne-am încleștat în viforoase zbateri. Deși zăpada letopisețelor noastre îmbujează-se de sânge, de chiote și sfârtecată carne, plămadă a veacurilor de trudă mucenică.

Cultivând eroismul unui Ștefan cel Mare, cu inima crescută — fagure — peste voievodale întinderi, peste mănăstiri și cetăți, descurajarea, nourii negri și lacrimile nu le-am știut oploși la piept ca pe o pasăre fără nume, ca pe un pierdut talisman. Nu le-am știut aprobia și iubi.

Iluminați de lăuntrice flăcări, descotorosiți de haina materialismului și a mediocrității, solidari visului de aur al Neamului, cărările noastre, întortocheate și grele, au năzuit numai spre culmi și spre soare.

Vitregiile soartei, noianuri, s-au sfărâmat neputincioase, aidoma unor idoli de lut, în fața bravurii, a jertfei ostașului român, fecior al brazdei și al credinței întăritoare.

Să fii viteaz! Să fii drept! Fiindcă vitejia dreaptă biruiește oricum. Așa ne cere conștiința și așa am rămas, chiar atunci când sub zidurile de beton și de oțel ale Odesei, în ploaia de gloanțe, a trebuit să ne prefacem piepturile în platoșe de neînfrânt sau să ne logodim cu moartea, în vederea unei apoteoze eterne...

Pentru țară, pentru viitorul pământului dintre Tisa și Bug, lăstunii tinereții i-am irosit pe câmpurile de bătaie, pe toate crestele stăpânite de ghiara roșie. Pentru țară, pe care o vrem puternică, poruncitoare, săngele a curs din belșug, infrățindu-se cu țărâna și oasele bătrânilor voevozi, ctitori de istorie și de destin românesc.

Ne-am făcut datoria. Ne-am făcut-o deplin. Tăcând. Sfidând intunericul. Sfidând oarbele puteri ale Răului.

În urma noastră vorbesc faptele. Nu ura. Vorbesc victoriile. Umbrele strămoșilor care ne-au călăuzit pașii, oriunde. Pretutindeni.

A fost odată. Așa va scrie cronicarul de mâine despre leatul de azi. A fost odată o vijelie românească, triumfătoare, pe plaiurile românești ale Transnistriei.

(*Transnistria, nr. 14, 27 octombrie, 1941*)

ISTORIA SE RĂZBUNĂ

La Tiraspol, în acea zi de 17 decembrie 1917, se adunase multă lume, mult norod moldovenesc, venit din întreaga Transnistrie, ca să-și desfacă baierile inimii și să ceară noii stăpâniri moscovite dreptul la o viață națională, mai destoianică, unirea pentru totdeauna cu țara de baștină.

A fost o sărbătoare măreață. Istoria însăși, parcă, a luat parte la mareea bucurie a Neamului. Fremăta văzduhul dintre Nistru și Bug de iureșul românescului strigăt de descătușare, iar voievozii atâtori lupte și biruințe n-aveau hodină în criptele lor ruginite de vreme.

Peste cele câteva pete de cer siniliu s-au abătut, însă, nourii prăpădului, negri și inspăimântători. Soarele nu mai apărea. În fiecare casă de moldovean iubitor de moșie părintească groaza cumplită își făcuse culcușul.

Sărăcia, deportările, moartea, iată pe scurt "paradisul roșu", cu care bolșevicii voiau să înșeale omenirea și să-i zdruncine bunul ei mers. Iată adevărata lumină a zbuciumului transnistrian.

La începutul verii din acest an se dezlănțuie, ca prin minune, războiul germano-rus. Nădejdile încep să inflorească tremurătoare la unghere. Prin jertfă și credință statornică, pământul gospodărit pe vremuri de Duca-Vodă își scutură jugul și negurile. Viitorul lui stă în mâinile și înțelepciunea noastră.

Să fim oameni. Să ținem seama de eroismul și de sufletul larg și bogat al Transnistriei. Moldovenii plaiurilor, întinse până la Bug, se redeșteaptă. Toți vor să contribuie la fericirea

Patriei. Suferința i-a întărit. Învață din filele trecutului.
Si-s mândri că Istoria se răzbună...

(Transnistria, nr. 21, 17 decembrie, 1941)

SÂNGELE JERTFEI ZIDEŞTE

Ultima zvârcolire, ultimul spasm sovietic de pe pământul mănoasei Transnistrii, s-a epuizat în fața elanului și tinereții daco-romane, desăvârșind o legendă sacerdotală și imortalizând o supraomenească virtute: *jertfirea de sine* pe altarul Patriei, în vederea binelui obștesc și al salvării colectivității din sănul căreia ne-am ridicat spre soare și spre Dumnezeu.

Ce bogați suntem! Ce bogată este țara aceasta! Țara tuturor românilor. Țara visurilor implinitoare și a nădejdilor părghuite. Avem morți, cohorte de morți — și puțin înseamnă? Avem suflete dăruite morții pentru o *inviere*. Pentru o mai nouă și mai sublimă respirație europeană.

Fiecare bulgăre, fiecare brazdă moldovenească strivită, te apropie de o inimă caldă și primitoare, care a iubit și a năzuit în viață culmi neștiute, care a bătut cândva în cadență întregului Neam, aidoma unui ornic miraculos.

Fiecare doină, pe care o auzi zisă din fluer sau din frunză, în satele dezrobite, este dragostea de moșia străbună, inflorită — cântec — deasupra proaspelor morminte ale celor mai buni fii, ce n-au precupețit nimic pentru a satisface imperativele naționale: *descătușarea și reîntregirea*.

Sângele jertfei zidește. Zidește, peste păcatele de ieri și peste sărbătoarea bucuriei de astăzi, viitorul de aur al României de mâine.

(Transnistria, nr. 15, 3 noiembrie, 1941)

SE FACE ZIUĂ

În Transnistria, în țara nădejdilor pârguite și a dragostei, intunericul a pierit. Se face ziuă. Se luminează după atâtea nelegiuri și blesteme, după atâtea întemnițări și omoruri, prin care bolșevicii vroiau să "atragă", de partea lor, pe pașnicii pământeni ai ținuturilor românești răsăritene.

Un soare nou, de viață renăscută, strălucește mărăt pe firmamentul acestui veac de fulgerătoare ascensiuni, pe altarul căruia ne-au ars simțăminte și piatra granitică a celor mai nepătate virtuți.

Moldovenii, până nu demult slujitorii unor lifte păgâne și dușmănoase, își scutură de pe umeri povara nălucirilor trecute — parcă intregul balast al anilor de opresiune moscovită — și, entuziasmați din cale afară, salută dezrobitoarele flamuri tricolore, ca pe niște soli ai dreptății istorice definitive.

Graiul românesc nu mai are oprire. Nici slova, plămadă a minților luminate și binevoitoare, care le oblojește rănilor sufletești, pricinuite de satrapii lui Stalin și le deschide ochii asupra adevărului și a binelui etern.

Doina, cântată pătimăș de către țăranul transnistrian, la chindii, sub pavăza luceafărului de argint, ori noaptea, pe luncă, potopit de doruri fără nume, astăzi își colcăie, nestăvilită, orcanele imensei bucurii în noua organizare a provinciei dintre Nistru și Bug, trecută prin foc și sabie și eliberată, pentru vecie, de hidra uralo-altaică.

Bucură-te, popor transnistrian! Se face ziuă. O zi mare. O zi așteptată și dorită cu înfrigurare.

(Transnistria, nr. 18, 24 noiembrie, 1941)

SUB PAVĂZA CRUCII

Am umblat pe drumurile transnistriene, netămăduite încă deplin de pe urma cruntului război de dezrobire și multă lume, dornică de o viață liberă și omenească, nădăjduită în zilele care vin, și-a mărturisit — copleșită de vedeniile trecutului — marea bucurie a redobândirii drepтурilor noastre istorice.

Transnistria îmbracă haine împărătești și-si scutură în negurătele poveri comuniști, mochinind o revoltă sublimă, cu ochii fulgerând soare și culmi. Adevărata fericire inundă ființa pașnicilor moldoveni dintre Nistru și Bug, ca o lumină tămăduitoare, care le oblojește rănilor și ungherele încăpătoare ale bunătății lor proverbiale.

O credință statornică și uriașă i-a ținut drepti și neșovăielnici în fața nenumăratelor torturi și înlanțuiri, având ca scop final: *destrămarea și pervertirea completă*. O credință pornită, parcă, de la plug și brazdă, izvorâtă din măduva pământului, din luminoasele subterane ale iubirii, le călăuzează pașii și le cimentă voința în toate.

Nu și-au lepădat bătrâneștile legi. N-au vrut să știe de mărșavele sfaturi ale păgânilor. Ci, încrezători în apropiata biruință a Crucii, cu sufletele pline de rouă dumnezeiască, au perseverat și au izbândit. Viitorul, de acum înainte, nu-i mai însășimântă. Sunt *oameni*.

Viața religioasă, altădată prigonită, e în toiu. Prețindeni planează un duh de primenire, o atmosferă caldă și trecută prin filtrul purificator al suferinței. Sub pavăza sfintei Cruci, solidari și demni, românii transnistrieni așteaptă porunca Tronului. Porunca Neamului reinviat.

(*Transnistria*, nr. 20, 10 decembrie, 1941)

CRĂCIUNUL NOSTRU

În acest an al slavei și al biruinței, al sfârâmării cătușelor umilitoare, ne-a hărăzit bunul Dumnezeu pretutindeneasca bucurie a celui dintâi Crăciun românesc în Transnistria, vœvodala provincie moldavă de la soare-răsare.

Lerui ler... Peste imaculate întinderi, din adâncimile pământului dezrobit, crește cântecul, iureșul vifonic al unei triumfale sărbătoriri. Crește, aidoma unui alean tămăduitor, dorul de viață omenească. Dorul de viață profund creștină. Așa cum au moștenit-o din moși-strămoși, prin noianul aprigelor veacuri opresoare.

Am invins. Nașterea Domnului vine să incunune puterea noastră de rezistență în fața torturilor dușmane, în fața deportărilor și a crimelor. Este răsplata — unică în frumusețea ei — a suferinței incomensurabile, pe care am știut a o zăgăzui cu demnă seninătate. Fiindcă n-am fost ingenu-ghiați, deși am căzut în genunchi. Fiindcă am infruntat, cu fruntea sus, întunericul necunoscutului, apocalipticul conglomerat de forțe adverse. Fiindcă ne-am luat de piept cu viață și am prefăcut în imnuri perturbătoare toate coșmarele.

De cine să ne temem, când sufletele noastre prea des încercate, dospeau numai dragoste, numai nădejde? Când la fiecare pas simțeam ocrotitoare umbra Atotputernicului? Când eram uniți și tari?

Ei, bezbojnicii lui Stalin, săngerosul despota veacului XX, au preferat, în oarba lor demență, comoditatea, lenevia, negativismul. *Noi*, plini de fulgere și idealuri mărețe, am ales lupta și răsadul jertfei. Ei nu credeau în nimic. Noi țineam, fără șovăire, drumul dreptei credințe, drumul creștinismului.

Îmi bate inima la Bug

De aceea bat astăzi clopotele, de la un capăt la altul. De aceea peste întreaga Transnistrie, peste rănilor și bucuriile noastre, bat clopotele. Și-i noapte. Noaptea în care s-a născut Mântuitorul. Noaptea care vestește zori noi. O lume nouă. O țară nouă.

(Transnistria, nr.22, 25 decembrie, 1941)

ÎNVIEREA NEAMULUI

După o viață amară și crudă, după 24 de ani de stăpânire comunistă, Transnistria sărbătorește Învierea Mântuitorului și, odată cu ea, descătușarea norodului moldovenesc pentru totdeauna.

Bat clopotele bucuriei. Bat clopotele renașterii și ale triumfului. E, parcă, un festival împărătesc, de unică proporție, închinat Neamului și gliei, un festival la care participă *dreptatea istorică* și lumina împăciuitoare a Cerului.

Drumul Golgotei transnistriene, drumul atător însângerări și neomenoase opreliști, a trebuit să ducă — oricum — la un liman izbăvitor. Acolo unde soarele eternității vindecă rănilor și răsplătește credința statornică. Pe piscurile biruinței definitive.

Cu toate pornirile dușmane de a distrugе sufletul, de a îstrăina inima răbdătoare și bună a țăranului, cu toate pușcările și gloantele bolșevice, an de an Hristos, Fiul lui Dumnezeu, invie în fiecare cătun moldovenesc, pentru mântuirea mult așteptată a colectivității obidite dintre Nistru și Bug, pentru o nouă și creștină orânduire a pământului voievodal.

Astăzi negurile dispar și se arată zorile. Astăzi suntem puși sub scutul țării de baștină. Astăzi sărbătorim Sf.Paști laolaltă cu întreaga suflare românească. Așa cum cer datinile bătrâne.

... În Transnistria a inviat Hristos. Si cine, oare, nu-L simte, nu-L vede, nu-L aude, binecuvântându-ne?

(Transnistria, nr. 35—36, 5 aprilie, 1942)

CUPRINS

ÎMI BATE INIMA LA BUG	7
CUVÂNT ÎNAINTE	9

I

EROICA TRANSNISTRIE

1. PĂMÂNT SFINTIT	17
NE BATE INIMA LA BUG	19
PE DRUMURILE ISTORIEI	21
ȚARA DIN AMINTIRE	23
EROICA TRANSNISTRIE	25
2. POPORUL DINTRE NISTRU ȘI BUG	29
URCÂND GOLGOTA	31
CUIB DE ȘOIMI	33
TINERETUL TRANSNISTRIEI	35
INIMĂ RĂBDĂTOARE	41
3. EVENIMENTE ISTORICE	45
O SFÂNTĂ DUMINICĂ ROMÂNEASCĂ	
PE PĂMÂNTUL TRANSNISTRIEI	47
MAJESTATEA SA REGELE ȘI MAREȘALUL	
ANTONESCU PE PĂMÂNTUL ÎNFRĂȚIT	
AL TRANSNISTRIEI	51
SĂRBĂTOARE A BIRUINȚEI CREȘTINE	
ÎN TRANSNISTRIA	55
PURTĂTORI DE LUMINĂ	61
CUVÂNT DE PRIMIRE	62
AM FOST ÎN TRANSNISTRIA	64

4. LITERATURA TRANSNISTRIANĂ 67

NOTE PE MARGINEA LITERATURII	
TRANSNISTRIENE	69
IMPERTINENȚĂ ȘI LITERATURĂ	72
D. ZAREȘNIAC	76
"LUI STALIN TĂȚI ÎÎ MÂNTĂNIM".....	78
"LIMBILE DE FOC"	81
O REVISTĂ PENTRU TINERET	84
ORIENTĂRI	87
LIMBA NOASTRĂ	89

II

POEMELE TRANSNISTRIEI

TRANSNISTRIA	95
NOAPTE PE BUG	96
AMURG LA TIRASPOL	97
RĂSĂRIT	98
PĂMÂNT MOLDAV	99
CEAS TAINIC	100

III

EDITORIALE NESEMNATE

PIETRE DE HOTAR LA BUG	103
SĂ SLUJIM TRANSNISTRIA	104
ÎN SATUL LUI TOMA JALBĂ	105
VIETI DE LEGENDĂ	106
ACUM ORI NICIODATĂ!	107
PĂMÂNT SFINTIT	108
CRAINICII VIITORULUI	110
GRĂIRE DREAPTĂ	111
VITEJIA DREAPTĂ BIRUIEȘTE!	113
ISTORIA SE RĂZBUNĂ	115
SÂNGELE JERTFEI ZIDEȘTE	117
SE FACE ZIUĂ	118
SUB PAVĂZA CRUCII	119
CRĂCIUNUL NOSTRU	120
ÎNVIEREA NEAMULUI	122

the first time in the history of the world, the number of people who have been born since the beginning of recorded history has exceeded the number of people who have ever died.

The world's population is now at 6.5 billion, and it is growing rapidly, with the world's population increasing by about 75 million people every year.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

changes ahead of 2050

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

changes ahead of 2050

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

The world's population is currently estimated to be around 7.5 billion, and it is projected to reach 8.5 billion by 2050.

De același autor

Cărți în limba franceză:

- *Nous attendons une Nouvelle Terre*. Editura "La Pensée Universelle", Paris, 1971.
- *Un rayon de soleil* (O rază de soare, poeme). Editura "Debresse", Paris, 1971.
- *La Chaîne* (Lanțul, poem de inchisoare). Editura "Les Paragraphes littéraires de Paris", 1971.
- *Catacombes 1973* (Almanach de l'Eglise du Silence). Editura "Catacombes", Paris, 1973.
- *Derrière le rideau de bambou*. Editura "Catacombes", Paris, 1975.
- *Au fond de l'abîme*. Editura "Apostolat des Editions", Paris, 1976.
- *Vania Moisséieff*. Editura "Catacombes", Paris, 1976.
- *Les Enfants du Goulag*. Editura "France-Empire", Paris, 1979.
- *Le calvaire de la Roumanie chrétienne*. Editura "France-Empire", 1987.
- *Maitresse, Dieu existe*. Editura "Fayard", Paris, 1988.
- *L'Homme intérieur*. Editura "Résiac", 1997.

Cărți în limba engleză:

- *The Church in today's catacombs*. Editura "Arlington House", U.S.A., 1976.

Cărți în limba română:

- *Muștar (Epigrame și epitafe)*. Editura "Bucovina" I.E. Torouțiu, București, 1940.
- *Pietre de aducere aminte* (poezii religioase, semnate Simion Cubolta). R.F.G., 1971.
- *Calvarul României creștine*. Editura "Con vorbiri Literare", Iași, 1992.
- *Inscriptii pe un vas de lut* (poezii). Editura "Roza Vânturilor", București, 1994.
- *Univers simfonic* (poeme orale create într-un lagăr din balta

- Dunării). Editura "Roza Vânturilor", Bucureşti, 1994.
- *În şfichiul ironiei* (poezii satirice, semnate Zadig). Editura "Hrisovul", Bucureşti, 1996.
- *În aşteptarea unui nou pământ*. Editura "Duh și Adevăr", Bucureşti, 1998.
- *Apocalipsiada (Epopee creştină în 12 cănturi)*. Editura "Eminescu", Bucureşti, 1999.
- *Chipul omului din lăuntru*. Editura "Duh și adevăr", Bucureşti, 1999.
- *Peripețiile lui Tumpi* (pentru copii). Editura "Museum", Chișinău, 2000.
- *Fiul cel pierdut (Poeme dramatice de inspirație religioasă)*. Editura "Eminescu", Bucureşti, 2000.
- *Banul* (Poem oral). Editura "Eminescu", Bucureşti, 2000.

Combinatul Poligrafic, str. P. Movilă, 35,
Chişinău. Departamentul Activităţi Editoriale,
Poligrafie şi Aprovizionare cu Cărţi.
Comanda nr. 898

Chişinău 2000

Sergiu Grossu s-a născut la 14 noiembrie 1920, în satul Cubolta, județul Bălți din Basarabia. Pentru activitatea sa anticomunistă din timpul celui de al doilea război mondial (a fost redactor la ziarele "Basarabia" și "Transnistria", editate de Serviciul Gazetelor din Ministerul Propagandei), pentru faptul de a fi refuzat să fie profesor – ca licențiat în filozofie și în filologia modernă – în școlile unui regim ateu, precum și pentru lupta sa misionară "illegală" în cadrul mișcării ortodoxe "Oastea Domnului", a fost persecutat, arestat și condamnat la 12 ani de temniță grea. Odată liber, în urma unui decret de grătiere și după ani grei de activitate în întreprinderi și șantiere de construcție, reușește să se refugieze în Franța, la Paris, împreună cu soția sa – ea însăși fostă deținută politică, nepoată pe linie maternă a lui Iuliu Maniu, – unde se consacră apărării creștinilor din România și din celelalte țări comuniste, pledând pentru hegemonia cauzei lui Hristos în lume. Editează, începând din 1971, revista "Catacombes", inițiază cicluri de conferințe la radio, precum și în principalele orașe din Franța. Recăpătându-și cetățenia română, Sergiu Grossu își dă toate silințele să fie prezent în viața patriei, prin crearea Fundației Foștilor Deținuți Politici "Nicoleta–Valeria Grossu", prin lansarea editurii "Duh și Adevăr" și prin înființarea Asociației "Centrul de Cultură Creștină Nicoleta–Valeria Grossu". La Chișinău a pus bazele Centrului Internațional pentru Copii și Tineret "Sergiu Grossu".